

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 5

(січень – березень 2007 р.)

Київ – 2007

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

P45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред.
P45 В.О. Зайчука. – Вип. 5. – К., 2007. – 93 с.

ISBN 966-7024-76-8

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

ISBN 966-7024-76-8

© Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду даються короткі анотації новоухваленим актам Ради Європи. Зокрема у цей період увагу Ради Європи було сфокусовано переважно на проблемах екологічної безпеки, соціальних питаннях та поточній ситуації в Косові.

У другому розділі огляду розміщено короткі анотації до директив, регламентів і рішень інституцій Європейського Союзу, зокрема що стосуються запровадження переглянутих екологічних критеріїв та відповідних вимог до екомаркування в рамках Співтовариства. У зазначений період інституціями ухвалено ряд документів, що регулюють питання заснування нових галузевих органів та установ: Транс'європейського транспортного сітьового агентства, Експертної групи з трансферного ціноутворення, Групи координаторів для визнання професійних кваліфікацій, Європейської дослідницької ради, Агентства ЄС з основоположних прав, Спільного підприємства для розвитку Європейської системи управління повітряним рухом нового покоління, Інструменту співпраці у сфері ядерної безпеки, фінансового інструменту цивільного захисту, Європейського спільного підприємства для Міжнародного термоядерного експериментального реактора.

Третій розділ присвячено судовій практиці Суду Європейських Співтовариств та Європейського суду з прав людини (за скаргами проти України).

Європейський суд з прав людини за період з січня до березня 2007 р. ухвалив близько 20 рішень за скаргами громадян України, які здебільшого стосувалися виплати заборгованості із заробітної плати та тривалого невиконання рішень національних судів.

За означений період Судом Європейських Співтовариств розглядалися справи щодо тлумачення законодавства Польщі та його сумісності із правом ЄС, законодавства ЄС стосовно торговельних марок, виплати пенсій за віком, роз'яснення процедури конверсії валюти в євро, порушення законодавства ЄС про конкуренцію, виплати компенсації жертвам дій збройних сил Німеччини під час Другої світової війни тощо.

Четвертий розділ містить матеріали, що стосуються обговорення певних правових проблем у рамках інституцій ЄС та РЄ, проведення наукових конференцій та засідань, зокрема Групи з нафтопостачання для аналізу впливу випадків припинення поставок нафти з Росії.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	10
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	12
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ.....	12
<i>Резолюція 1530 (2007) від 23 січня 2007 р. “Діти – жертви: викорінення насильства, експлуатації та жорстокості в усіх їх проявах” .....</i>	<i>12</i>
<i>Резолюція 1531 (2007) від 23 січня 2007 р. “Про небезпеку використання енергетичних ресурсів як інструменту політичного тиску”.....</i>	<i>12</i>
<i>Резолюція 1533 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про поточну ситуацію в Косові”.....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1534 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про становище працівників-мігрантів у агентствах із тимчасового працевлаштування (АТП)”.....</i>	<i>14</i>
<i>Резолюція 1535 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про загрози життю та свободі вираження поглядів журналістів” .....</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1536 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про ВІЛ/СНІД у Європі” .....</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1539 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про Сполучені Штати Америки та міжнародне право” .....</i>	<i>16</i>
<i>Резолюція 1541 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про роль фінансування, заснованого на принципах етики і солідарності, та відповідального споживання у процесі досягнення соціальної взаємодії” .....</i>	<i>16</i>
<i>Резолюція 1542 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про відходи електронної техніки та навколишнє середовище”.....</i>	<i>17</i>
<i>Резолюція 1543 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про поводження із твердими комунально-побутовими відходами в Європі”.....</i>	<i>17</i>
<i>Резолюція 1544 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про становище жінок на Південному Кавказі” .....</i>	<i>18</i>
<i>Рекомендація 1777 (2007) від 22 січня 2007 р. “Про сексуальне насильство із застосуванням «наркотиків для побачень з метою згвалтування»” .....</i>	<i>18</i>
<i>Рекомендація 1778 (2007) від 23 січня 2007 р. “Діти – жертви: придушення всіх форм насильства, експлуатації та жорстокості” .....</i>	<i>19</i>

<i>Рекомендація 1779 (2007) від 23 січня 2007 р. “Про небезпеку використання енергетичних ресурсів як інструменту політичного тиску”</i>	20
<i>Рекомендація 1780 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про поточну ситуацію в Косові”</i>	21
<i>Рекомендація 1781 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про сільське господарство та нелегальне працевлаштування в Європі”</i>	21
<i>Рекомендація 1782 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про положення працівників-мігрантів у агентствах із тимчасового працевлаштування (АТП)”</i>	22
<i>Рекомендація 1783 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про загрози життю та свободі вираження поглядів журналістів”</i>	22
<i>Рекомендація 1784 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про ВІЛ/СНІД у Європі”</i>	23
<i>Рекомендація 1785 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про розповсюдження ВІЛ/СНІД серед жінок і дівчат у Європі”</i>	23
<i>Рекомендація 1786 (2007) від 26 січня 2007 р. “На шляху до відповідального споживання харчових продуктів”</i>	24
<i>Рекомендація 1787 (2007) від 26 січня 2007 р. “Про принцип обачності та відповідальне управління ризиками”</i>	24
<i>Рекомендація 1788 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про Сполучені Штати Америки та міжнародне право”</i>	25
<i>Рекомендація 1789 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про професійну освіту та підготовку журналістів”</i>	26
<i>Рекомендація 1790 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про становище жінок на Південному Кавказі”</i>	26
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	27
<i>Рішення Комісії від 26 жовтня 2006 року про заснування Транс’європейського транспортного сітьового виконавчого агентства відповідно до Регламенту Ради (ЄС) № 58/2003 (2007/60/ЄС)</i>	27
<i>Рішення Комісії від 15 грудня 2006 року про запровадження переглянутих екологічних критеріїв та відповідних вимог щодо оцінки та перевірки при наданні субстратам екомаркування Співтовариства (2007/64/ЄС)</i>	27
<i>Рішення Комісії від 15 грудня 2006 року про запровадження стандартних заходів Комісії щодо безпеки та аварійних ситуацій, а також про внесення змін до її Регламенту стосовно можливих операційних процедур управління кризовими ситуаціями (2007/65/ЄС)</i>	28

<i>Рішення Комісії від 20 грудня 2006 року про створення наукової групи експертів з питань позначення походження, географічного позначення та гарантованої традиційної спеціалізації (2007/71/ЄС).....</i>	<i>28</i>
<i>Рішення Комісії від 22 грудня 2006 року про створення експертної групи з трансферного ціноутворення (2007/75/ЄС)</i>	<i>29</i>
<i>Рішення Комісії від 2 лютого 2007 року про створення Європейської дослідницької ради (2007/134/ЄС).....</i>	<i>30</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 168/2007 від 15 лютого 2007 року про створення Агентства Європейського Союзу з основоположних прав.....</i>	<i>30</i>
<i>Регламент Ради (ЄВРАТОМ) № 300/2007 від 19 лютого 2007 року про запровадження Інструменту співпраці у сфері ядерної безпеки.....</i>	<i>31</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 219/2007 від 27 лютого 2007 року про заснування Спільного підприємства для розвитку Європейської системи управління повітряним рухом нового покоління (СЕСАР).....</i>	<i>32</i>
<i>Рішення Комісії від 28 лютого 2007 року про заснування Ветеринарної бригади Співтовариства зі швидкої допомоги для сприяння Комісії у наданні підтримки державам-членам та третім країнам у ветеринарних питаннях стосовно певних хвороб тварин (2007/142/ЄС).....</i>	<i>32</i>
<i>Рішення Ради від 5 березня 2007 року про запровадження фінансового інструменту цивільного захисту (2007/162/ЄС, Євратом).....</i>	<i>33</i>
<i>Рішення Комісії від 19 березня 2007 року про створення групи координаторів для визнання професійних кваліфікацій (2007/172/ЄС).....</i>	<i>33</i>
<i>Рішення Ради від 27 березня 2007 року про запровадження Європейського спільного підприємства для МТЕР та надання переваг розвитку термоядерної енергетики (2007/198/Євратом).....</i>	<i>34</i>
III. СУДОВА ПРАКТИКА	35
ПРАКТИКА СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ	35
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 18 січня 2007 р. у справі С-229/05 Р. “РПК [Робоча партія Курдистану] та НКК [Народний конгрес Курдистану] проти Ради Європейського Союзу” .....</i>	<i>35</i>

<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 18 січня 2007 р. у справі С-313/05. “Мацей Бжезінський проти директора Митної палати м. Варшава”</i>	36
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 18 січня 2007 р. у справі С-359/05. “ТОВ “Естаже” проти Головного митного управління м. Брив-ла-Гайард”</i>	37
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 25 січня 2007 р. у справі С-48/05. “АТ “Адам Опель” проти АТ “Аутек””</i>	39
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 25 січня 2007 р. у справі С-278/05. “Керол Мерілін Робінс та інші проти Міністра праці та пенсійного забезпечення”</i>	40
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 25 січня 2007 р. у справах С-403/04 Р та С-405/04 Р, С-407/04 Р, С-411/04 Р. “Сумітомо Метал Індастріс Лтд., Ніппон Стіл Корп., Делмайн СпА, Зальцгіттер Маннесманн ГмбХ проти Комісії Європейських Співтовариств”</i>	42
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 8 лютого 2006 р. у справі С-3/06 Р. “Група “Данон” проти Комісії Європейських Співтовариств”</i>	44
<i>Рішення Суду Європейських Співтовариств від 15 лютого 2007 р. у справі С-292/05. “Іріні Лечуріту та інші проти Федеративної Республіки Німеччина”</i>	45
ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	47
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ІНТЕРСПЛАВ” проти України” від 9 січня 2007 р. (заява № 803/02)</i>	47
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГАЛІМУЛЛІН ТА ІНШІ проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 7516/04)</i>	48
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “РАКІТІН проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 7675/04)</i>	50
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАС проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 11931/02)</i>	51
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАЗУРЕНКО проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 14809/03)</i>	52
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СУХОПАР проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 16267/04)</i>	53

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГУСЕЙНОВА проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 19175/05).....	54
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КОЛОСАЙ проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 25452/03).....	56
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПЕТРОВА проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 33635/03).....	57
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СІЛКА проти України” від 18 січня 2007 р. (заява № 3624/03).....	58
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ХУРКУНОВ проти України” від 18 січня 2007 р. (заява № 5079/04).....	59
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КУЛІКОВ проти України” від 18 січня 2007 р. (заява № 36367/04).....	61
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛИТВИНЮК проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 9724/03).....	62
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ОГУРЦОВА проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 12803/02).....	63
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГОЛОВКО проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 39161/02).....	64
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАКАРЕНКО проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 43482/02).....	65
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПОГРЕБНА проти України” від 15 лютого 2007 р. (заява № 25476/02).....	66
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПОБІГАЙЛО проти України” від 29 березня 2007 р. (заява № 18368/03).....	68
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МИХАЙЛОВ проти України” від 29 березня 2007 р. (заява № 22986/04).....	69
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	71
Заява заступника Голови Європейської Комісії щодо представництва у ній “малих” країн ЄС.....	71
Результати дослідження Євробарометру.....	72
Виступ міністра юстиції Німеччини щодо боротьби з правим екстремізмом.....	74

<i>Рішення Європейської Комісії щодо проведення засідання Групи з нафтопостачання у зв'язку зі зривом поставок нафти до ЄС</i>	75
<i>Звіт Комісії щодо результатів виконання планів дій у рамках реалізації Європейської політики сусідства</i>	76
<i>1981-2006: 25 років європейського права в оперативному режимі. 25 років з часу відкриття законодавчої бази Співтовариства для [доступу] громадськості. Виступи на Академічній сесії. Люксембург, 23 листопада 2006 р.</i>	78
<i>Рішення ЄС щодо протидії зривам нафтопоставок з Росії</i>	81
<i>Пакет пропозицій Європейської Комісії щодо енергетики та зміни клімату</i>	83
<i>Резолюція ЄС щодо нової двосторонньої угоди з Україною</i>	83
<i>“Центральноазіатська ініціатива” міністра закордонних справ Німеччини</i>	86
<i>Рішення Європейського Парламенту щодо діяльності ЦРУ</i>	87
<i>Дебати в ЄС щодо Агентства з основоположних прав</i>	91

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, яка має форму регулярних засідань глав держав та урядів країн-членів ЄС.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засновано згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном “Європейський Союз”, тепер він застосовується на позначення в переважній більшості випадків групи держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з атомної енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство. З 1967 р. внаслідок злиття трьох Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх називають узагальнено “Європейське Співтовариство”. Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилось два Європейських Співтовариства.

ЄП – Європейський Парламент, одна з п’яти основних інституцій Європейського Співтовариства (разом із Радою, Комісією, Судом Європейських Співтовариств та Рахунковою палатою).

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄС – Європейський Союз, заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п’яти основних інституцій Європейського Співтовариства.

Конституція ЄС – документ, ухвалений у 2003 р. згідно з Договором про запровадження Конституції для Європи.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти основних інституцій Європейського Співтовариства.

РЄ – Рада Європи.

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств, одна з п'яти основних інституцій Європейського Співтовариства.

“Тройка” (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує у Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1530 (2007) від 23 січня 2007 р. “Діти – жертви: викорінення насильства, експлуатації та жорстокості в усіх їх проявах”

Resolution 1530 (2007) Child victims: stamping out all forms of violence, exploitation and abuse

У документі йдеться про наміри ПАРЄ, яка зважає на численні міжнародні акти щодо захисту прав дитини (ООН, ЮНІСЕФ, МОП, РЄ та ін.), програму дій РЄ “Будуймо Європу для дітей та разом з дітьми” (2006-2008), запровадити на європейському рівні інтегративний підхід до вирішення питань захисту дитини від будь-яких форм дискримінації, насильства, експлуатації та жорстокості.

Запропоновано зміцнити міждержавне співробітництво, у тому числі у судовій, правоохоронній сферах, розглянути можливості запровадження інституту Омбудсмана з прав дитини, інших інституцій, які опікуються дітьми, вдосконалити відповідне законодавство та правозастосовчу практику, забезпечити професійну підготовку суддів, інших фахівців, які допомагатимуть дітям – жертвам негідного поводження щодо їхньої реабілітації/реінтеграції, поширення обізнаності суспільства у цілому стосовно питань попередження негідного поводження з дітьми, юридичної та адміністративної відповідальності за нього тощо.

Резолюція 1531 (2007) від 23 січня 2007 р. “Про небезпеку використання енергетичних ресурсів як інструменту політичного тиску”

Resolution 1531 (2007) Danger of using energy supplies as an instrument of political pressure

ПАРЄ закликала держави-члени не використовувати енергетичні ресурси як інструмент політичного тиску і створити в Європі стабільну та надійну енергетичну систему, що базується на

взаємних зобов'язаннях, довготривалих угодах і прозорих конкурентних правилах.

Висловлена думка, що співробітництво між Росією та іншими європейськими країнами, які залежать від імпорту енергії, є стратегічно вигідним для усіх сторін. При цьому стурбованість ПАРЕ викликав факт, що газовий ринок Російської Федерації повністю монополізований "Газпромом".

Отже, ПАРЕ закликає Росію та Норвегію ратифікувати Енергетичну хартію, а Андорру, Монако та Сербію – підписати цей документ. Наголошується також на необхідності негайного доопрацювання Протоколу до цієї Хартії з питань транзиту та розробки спільної стратегії щодо енергетичної безпеки.

Резолюція 1533 (2007) від 24 січня 2007 р. "Про поточну ситуацію в Косові"

Resolution 1533 (2007) Current situation in Kosovo

У зв'язку із загостренням конфлікту між Сербією та Косовим у документі наголошується на відповідальності міжнародних організацій – Ради Європи, ООН, а також Європейського Союзу – за недопущення переростання напруженості у насильство та надання допомоги у врегулюванні питання про статус Косова усіма можливими засобами.

ПАРЕ підкреслює, що невідкладне розв'язання цієї проблеми є гарантією довгострокового миру, стабільності та економічного розвитку Західних Балкан.

У цьому контексті ПАРЕ закликає органи влади Сербії та Косова найближчим часом відновити переговори, беручи до уваги план спеціального представника ООН у справах Косова Марті Ахтісаарі, і настійно закликає як сербів, так і косовських албанців до переговорів, конструктивного і прагматичного діалогу з метою досягнення позитивних результатів в інтересах обох сторін.

Резолюція 1534 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про становище працівників-мігрантів у агентствах із тимчасового працевлаштування (АТП)”

Resolution 1534 (2007) The situation of migrant workers in temporary employment agencies (TEAs)

У цьому документі наголошується на необхідності запобігання поширенню явищ, пов'язаних із нерегульованою міграцією, примусовою працею та торгівлею людьми, шляхом запровадження чітких правових норм регулятивного характеру та механізмів їх виконання стосовно діяльності агентств із тимчасового працевлаштування громадян з країн – учасниць СНД та нових держав – членів ЄС, що створюються та функціонують у Центральній та Східній Європі.

ПАРЄ підкреслює, що діяльність таких агентств має базуватися на нормах міжнародно-правових актів ООН, Міжнародної організації праці, Ради Європи та Європейського Союзу.

У зв'язку з цим ПАРЄ пропонує державам – членам РЄ:

- підписати, ратифікувати ці акти та імплементувати їх норми у своє законодавство з тим, щоб воно враховувало транснаціональний характер процесів працевлаштування, встановлювало статус і відповідальність приватних агентств із тимчасового працевлаштування/рекрутерів, а також статус працівників, найнятих через ці агентства;

- запровадити співробітництво, у тому числі міжнародне, між державними інспекційними органами у сфері праці, профспілками, агентствами із тимчасового працевлаштування, правоохоронними органами та недержавними організаціями для виявлення правопорушень, поліпшення обізнаності та активності працівників-мігрантів щодо захисту їхніх порушених прав.

Резолюція 1535 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про загрози життю та свободі вираження поглядів журналістів”

Resolution 1535 (2007) Threats to the lives and freedom of expression of journalists

У документі висловлюється стурбованість ПАРЄ з приводу порушення державами – членами РЄ ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, що проявляється у численних фактах вбивства журналістів та обмеження їх права на свободу вираження поглядів.

Запропоновано терміново запровадити за участю парламентів додаткові заходи ефективного захисту життя журналістів та їх свобод. Наголошується на відповідальності парламентів Росії та України за моніторинг розслідування кримінальних справ стосовно вбивства А. Політковської та Г. Гонгадзе, парламенту Туреччини – за виключення з Кримінального кодексу цієї країни ст. 301 про “наклеп на Туреччину”.

Парламентською асамблеєю Ради Європи прийнято рішення про запровадження особливого механізму виявлення та аналізу випадків замахів на життя журналістів та право на свободу вираження поглядів у Європі.

Резолюція 1536 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про ВІЛ/СНІД у Європі”

Resolution 1536 (2007) HIV/Aids in Europe

Цим документом ПАРЄ висловлює занепокоєння пандемією ВІЛ/СНІДу в Європі, яка становить серйозну загрозу життєдіяльності суспільства в економічній, соціальній і медичній сферах.

У зв’язку з цим, як вважається, уряди та парламенти держав – членів Ради Європи мають ефективніше працювати у напрямі запобігання розповсюдженню захворювання та подолання його наслідків шляхом належного медичного обслуговування, надання соціальних, юридичних, інформаційних та освітніх послуг, фінансової підтримки цих заходів. Особливу увагу слід приділяти

забезпеченню поваги до прав людей, інфікованих ВІЛ та хворих на СНІД.

Зокрема, ПАРЕ пропонує державам – членам РЄ розробити та впровадити відповідні національні стратегії.

Резолюція 1539 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про Сполучені Штати Америки та міжнародне право”

Resolution 1539 (2007) The United States of America and international law

Цим документом ПАРЕ наголошує на тому, що останнім часом дії Адміністрації США, спрямовані на боротьбу з тероризмом, викликають стурбованість держав – членів Ради Європи, оскільки завдають шкоди справі правосуддя та верховенства права, порушують норми міжнародного гуманітарного права.

З огляду на це ПАРЕ закликає органи влади США відмовитися від подібних дій та поєднати свої зусилля із зусиллями держав – членів Ради Європи стосовно реалізації глобальної стратегії подолання загрози тероризму, що базуватиметься на основних принципах загальнолюдських цінностей у сфері демократії, прав людини і верховенства права.

Резолюція 1541 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про роль фінансування, заснованого на принципах етики і солідарності, та відповідального споживання у процесі досягнення соціальної взаємодії”

Resolution 1541 (2007) The role of ethical and solidarity-based financing and responsible consumption in social cohesion

Зазначеним документом ПАРЕ привертає увагу до нових підходів стосовно розв’язання проблем європейської політики у царині соціального захисту та соціальної взаємодії, а саме етичного використання фінансових ресурсів і відповідального споживання.

У цьому зв’язку ПАРЕ вітає діяльність держав – членів Ради Європи в рамках Європейської платформи діалогу між органами

державної влади та громадянським суспільством щодо ініціатив у сфері етики та солідарності, визнає значення діяльності європейських фінансових мереж, що сповідають принципи етики та солідарності, іншого позитивного досвіду і пропонує залучити до реалізації відповідних заходів країни Південно-Східної Європи.

Резолюція 1542 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про відходи електронної техніки та навколишнє середовище”

Resolution 1542 (2007) Electronic waste and the environment

З огляду на стрімкий розвиток електронної техніки та екологічні проблеми, що створюються її токсичними відходами, ПАРЄ закликає європейські електронні компанії керуватися директивами Європейського Парламенту та Ради 2002/95/ЄС і 2002/96/ЄС та Базельською конвенцією ООН про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням, а держави – члени Ради Європи вжити заходів законодавчого, нормативного та податкового характеру з метою обмеження використання небезпечних матеріалів і речовин у процесі виробництва електротехнічного та електронного обладнання, а також створення ефективних систем утилізації відходів електронної техніки.

Резолюція 1543 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про поводження із твердими комунально-побутовими відходами в Європі”

Resolution 1543 (2007) Management of municipal solid waste in Europe

Цим документом ПАРЄ наголошує на необхідності запровадження належного поводження із комунально-побутовими відходами, обсяг яких має тенденцію постійно збільшуватися, що призводить до виникнення серйозних загроз здоров'ю населення і навколишньому середовищу та невиправданих додаткових витрат.

У зв'язку з цим ПАРЄ закликає держави – члени РЄ розробити інтегрований підхід стосовно практики поводження із твердими комунально-побутовими відходами, уніфікувати та запровадити

мінімальні стандарти їх утилізації, включаючи санітарно-гігієнічні норми та норми охорони праці.

Резолюція 1544 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про становище жінок на Південному Кавказі”

Resolution 1544 (2007) The situation of women in the South Caucasus

Цей документ містить висновки ПАРЄ щодо необхідності суттєвих змін становища жінок в Азербайджані, Вірменії та Грузії у політичній, соціальній та приватній сферах їхнього життя.

Зокрема, ПАРЄ рекомендує забезпечити:

- активну участь жінок у політичній діяльності через їх розширене представництво у парламенті;
- подолання проявів дискримінації жінок у сфері праці;
- запровадження заходів з метою охорони здоров'я дівчат і молодих жінок, які вимушено переривають вагітність;
- протидію випадкам насильства стосовно жінок, у тому числі побутового;
- приєднання до Конвенції Ради Європи щодо протидії торгівлі людьми;
- захист прав жінок-біженців та жінок, переміщених з інших країн;
- дотримання європейських стандартів утримання жінок у в'язницях.

Рекомендація 1777 (2007) від 22 січня 2007 р. “Про сексуальне насильство із застосуванням «наркотиків для побачень з метою зґвалтування»”

Recommendation 1777 (2007) Sexual assaults linked to “date-rape drugs”

Документ засвідчує стурбованість Парламентської асамблеї Ради Європи збільшенням повідомлень про випадки сексуального

насильства, жертви яких перебували під впливом так званих “наркотиків для побачень” (Rohypnol, GHB та Ketamine), і закликає європейські парламенти сприяти підвищенню рівня обізнаності представників відповідних органів і суспільства про такі речовини та специфічні проблеми, пов’язані з їх застосуванням.

З огляду на це ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів Ради Європи:

- розробити узгоджений європейський комплексний підхід до вирішення зазначеної проблеми, який має охоплювати технічні, науково-методичні, правоохоронні та судові аспекти діяльності;
- сприяти вдосконаленню законодавства держав – членів РЄ, яке б захищало потенційних жертв подібного насильства.

Рекомендація 1778 (2007) від 23 січня 2007 р. “Діти – жертви: придушення всіх форм насильства, експлуатації та жорстокості”

Recommendation 1778 (2007) Child victims: stamping out all forms of violence, exploitation and abuse

Цим документом Парламентська асамблея Ради Європи:

- рекомендує Комітету міністрів Ради Європи сприяти активізації діяльності держав-членів щодо приєднання до міжнародних і європейських правових актів з питань захисту прав дитини та реалізації інших заходів, що визначено в її Резолюції 1530 (2007), з метою запровадження процедури моніторингу забезпечення прав дитини у цих державах;
- наполягає, щоб КМ доручив Європейському комітету експертів з питань правового співробітництва розробити спільно з ПАРЄ проект конвенції щодо надання дітям повного та ефективного захисту від будь-яких форм дискримінації, насильства, експлуатації та жорстокості, а також проект модельного закону на його основі для застосовування всіма державами-членами;
- звертається з проханням до КМ доручити відповідним міжурядовим комітетам розробити систему заходів з метою оптимізації доступу дітей до процедур подачі звернень та скарг, що

передбачені Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод та Європейською соціальною хартією (переглянутою);

- пропонує КМ знайти шляхи та способи залучення дітей до участі у заходах на виконання цієї Рекомендації.

Рекомендація 1779 (2007) від 23 січня 2007 р. “Про небезпеку використання енергетичних ресурсів як інструменту політичного тиску”

Recommendation 1779 (2007) Danger of using energy supplies as an instrument of political pressure

У цьому документі Парламентська асамблея Ради Європи з огляду на прийняту нею Резолюцію 1531 (2007) підкреслює важливість дій РЄ у напрямі зміцнення демократії, верховенства права та дотримання принципів вільного ринку щодо забезпечення безпеки постачання енергетичних ресурсів.

У зв'язку з цим ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів Ради Європи:

- створити можливість об'єднання зусиль з метою розробки спільної пан-європейської стратегії енергетичної безпеки, яка б окреслила питання диверсифікації, транспортування, прозорості цін на енергоресурси, модернізації та будівництва відповідної інфраструктури, вдосконалення ефективності використання енергії та енергозберігаючих технологій;

- вивчити можливість реалізації ідеї Євразійського економічного співтовариства про створення спільного енергетичного простору для держав – членів РЄ;

- спонукати держави-члени дотримуватися своїх міжнародних зобов'язань в енергетичній сфері та ратифікувати або підписати Енергетичну хартію, утримуватися від використання енергетичних ресурсів як інструменту політичного тиску, лібералізувати свої енергетичні ринки у рамках Європейського енергетичного ринку.

ПАРЄ звертається за підтримкою до Європейського Союзу та Європейського інвестиційного банку щодо реалізації зазначених проектів.

Рекомендація 1780 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про поточну ситуацію в Косові”

Recommendation 1780 (2007) Current situation in Kosovo

ПАРЄ, зважаючи на висновки, викладені в її Резолюції 1533 (2007), підкреслює історичну роль Ради Європи у сприянні встановленню демократичних стандартів в Європі та рекомендує Комітету міністрів активізувати заходи щодо забезпечення в Косові прав людини й демократизації діяльності гілок та органів влади відповідно до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

ПАРЄ вважає, що саме Комітет міністрів повинен взяти на себе ініціативу щодо координації допомоги Косову міжнародними організаціями (ООН і ЄС) та їх інституціями.

Рекомендація 1781 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про сільське господарство та нелегальне працевлаштування в Європі”

Recommendation 1781 (2007) Agriculture and illegal employment in Europe

Цей документ містить рекомендації ПАРЄ Комітету міністрів та державам-членам стосовно нагальної необхідності нормативно-правового врегулювання питань захисту соціальних та інших прав найманих працівників, особливо тих, які нелегально працюють у сільському господарстві, з метою ліквідації їх жорстокої експлуатації та убезпечення від подвійної дискримінації – як нелегальних працівників і нелегальних мігрантів.

Для цього пропонується інтенсифікувати:

- укладення міждержавних угод про працевлаштування та реадмісію нелегальних мігрантів;

- укладення колективних договорів та індивідуальних контрактів, що передбачають гідні умови праці та винагороду для таких осіб;
- підписання/ратифікацію низки конвенцій Ради Європи, Міжнародної організації праці та Організації Об'єднаних Націй.

Рекомендація 1782 (2007) від 24 січня 2007 р. “Про положення працівників-мігрантів у агентствах із тимчасового працевлаштування (АТП)”

Recommendation 1782 (2007) The situation of migrant workers in temporary employment agencies (TEAs)

Цим документом ПАРЄ, посилаючись на свою Резолюцію 1534 (2007), рекомендує Комітету міністрів налагодити співробітництво з Міжнародною організацією праці та Європейським Союзом з метою вивчення проблем, пов'язаних з практикою транснаціонального наймання тимчасових працівників, надання допомоги державам – членам РЄ у розробці стратегій вдосконалення законодавства та правозастосовчої практики щодо врегулювання питань трудової міграції та протидії торгівлі людьми.

Рекомендація 1783 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про загрози життю та свободі вираження поглядів журналістів”

Recommendation 1783 (2007) Threats to the lives and freedom of expression of journalists

З огляду на прийняту ПАРЄ Резолюцію 1535 (2007) стосовно загроз життю та свободі вираження поглядів журналістів, а також запровадження особливого механізму виявлення та аналізу цих випадків Парламентська асамблея Ради Європи рекомендує Комітету міністрів Ради Європи:

- закликати правоохоронні органи держав-членів розробити стратегії захисту та оперативного реагування на подібні небезпечні випадки;

- доручити відповідному комітету експертів розробити директивні документи для правоохоронних органів із зазначених питань;
- створити механізм виявлення та аналізу випадків виникнення загроз життю та свободі вираження поглядів журналістів, який передбачав би подання регулярних звітів ПАРЄ;
- сприяти дотриманню ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у системі ООН.

Рекомендація 1784 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про ВІЛ/СНІД у Європі”

Recommendation 1784 (2007) HIV/Aids in Europe

Цим документом ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів з урахуванням її Резолюції 1536 (2007) доручити Європейському комітету експертів з питань охорони здоров'я розробити керівні настанови для держав – членів РЄ щодо напрацювання національних стратегій з питань ВІЛ/СНІД, а також скерувати діяльність вказаних держав на реалізацію цих стратегій, що мають включати вдосконалення законодавства у зазначеній сфері, орієнтованого на європейські стандарти захисту прав людини, поліпшення якості надання медичної допомоги інфікованим ВІЛ та хворим на СНІД із використанням нових технологій, а також просвітницьку діяльність щодо небезпечності цього захворювання та збереження статевого і репродуктивного здоров'я населення.

Рекомендація 1785 (2007) від 25 січня 2007 р. “Про розповсюдження ВІЛ/СНІД серед жінок і дівчат у Європі”

Recommendation 1785 (2007) The spread of HIV/Aids to women and girls in Europe

У документі зазначається, що ПАРЄ занепокоєна зростаючою кількістю інфікованих ВІЛ та хворих на СНІД жінок і дівчат, а також нездатністю європейських держав подолати поширення цієї хвороби.

ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів Ради Європи та державам-членам з урахуванням її Резолюції 1536 (2007), а також Рекомендації 1784 (2007) “Про ВІЛ/СНІД у Європі” реалізувати на національному та міжнародному рівнях програми правової, інституційної та інформаційної допомоги цій категорії осіб, особливо акцентуючи увагу на забезпеченні гендерної рівності.

Рекомендація 1786 (2007) від 26 січня 2007 р. “На шляху до відповідального споживання харчових продуктів”

Recommendation 1786 (2007) Towards responsible food consumption

Цим документом ПАРЄ підкреслює важливу роль усіх учасників економічного та політичного життя держав-членів у забезпеченні стабільного розвитку та етики відповідальності у сфері споживання, що є фактором гарантії прав людини на здоров'я, достатній дохід та здорове довкілля.

У зв'язку із зазначеним ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів та державам – членам РЄ вжити заходів у нормативно-правовій та соціально-економічній сферах з метою будівництва економіки, заснованої на принципах солідарності та етики відповідального ставлення до виробництва і споживання продуктів господарської, головним чином сільськогосподарської, діяльності.

Рекомендація 1787 (2007) від 26 січня 2007 р. “Про принцип обачності та відповідальне управління ризиками”

Recommendation 1787 (2007) The precautionary principle and responsible risk management

Цим документом ПАРЄ засвідчує, що суспільство, яке нині живе у доволі безпечних умовах, намагається, дотримуючись принципу обачності, звести промислові та техногенні ризики до мінімального рівня. Проте підкреслюється відсутність уніфікованого визначення цього принципу, що заважає просуванню науково-технічного прогресу.

ПАРЄ підтримує більшість критеріїв застосування принципу обачності, запропонованих Європейською Комісією у повідомленні

від 2 лютого 2000 р., і закликає Комітет міністрів Ради Європи та держави-члени забезпечити:

- належне нормативне регулювання здійснення прикладних досліджень, яке б передбачало експертну оцінку ризиків і управління ризиками, пов'язаними з науковими проектами;
- визнання підходу, заснованого на принципах етики та обачності, як складової частини наукових досліджень;
- запровадження “культури обачності” у науковому та суспільному середовищі.

Рекомендація 1788 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про Сполучені Штати Америки та міжнародне право”

Recommendation 1788 (2007) The United States of America and international law

Цим документом ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів:

- направити резолюцію ПАРЄ 1539 (2007) уряду США, нагадуючи про зобов'язання цієї країни, яка має статус спостерігача в Раді Європи, поважати права людини і верховенство права;
- звернутися до Адміністрації США із запитом щодо його реакції на низку резолюцій та рекомендацію ПАРЄ з приводу незаконного утримання людей під вартою на секретних базах, скасування смертної кари тощо;
- регулярно розглядати проблемні питання, що стосуються європейської безпеки та інтересів США, за участю представників зазначеної країни;
- звітувати перед ПАРЄ щодо виконання цієї Рекомендації.

Рекомендація 1789 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про професійну освіту та підготовку журналістів”

Recommendation 1789(2007) Professional education and training of journalists

Цим документом ПАРЄ наголошує на необхідності сприяння державами – членами Ради Європи, Європейським Союзом, професійними організаціями журналістів поліпшенню якості інформації, що подається у засобах масової інформації.

Підкреслюється, що з огляду на технічний прогрес у ЗМІ, глобалізацію інформаційних потоків та ринків зростає важливість належної професійної освіти та систематичного, безперервного навчання журналістів.

У зв'язку з цим ПАРЄ рекомендує Комітету міністрів Ради Європи вжити заходи з метою підготовки спеціалістів для ЗМІ, включаючи створення у державах – членах Ради Європи та країнах Середземноморського басейну спеціалізованих навчальних центрів.

ПАРЄ також готова надати допомогу парламентам держав-членів у створенні спеціальних департаментів, які б відповідали за зв'язки з незалежними ЗМІ для забезпечення більшої прозорості парламентської діяльності, а також підвищення професіоналізму мас-медіа, що її висвітлюють.

Рекомендація 1790 (2007) від 16 березня 2007 р. “Про становище жінок на Південному Кавказі”

Recommendation 1790 (2007) The situation of women in the South Caucasus

Ця рекомендація спрямована на оптимізацію діяльності країн Південного Кавказу (Азербайджан, Вірменія, Грузія) стосовно встановлення гендерної рівності як однієї з основних засад демократії.

Привертається увага Комітету міністрів Ради Європи до вирішення питань активізації діяльності жінок при розв'язанні регіональних конфліктів, дотримання прав жінок-біженців, жінок, що переміщені з інших країн, що утримуються у в'язницях, і таких, що зазнають насильства, в тому числі побутового.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Рішення Комісії від 26 жовтня 2006 року про заснування Транс'європейського транспортного сітьового виконавчого агентства відповідно до Регламенту Ради (ЄС) № 58/2003 (2007/60/ЄС)

Commission Decision of 26 October 2006 establishing the Trans-European Transport Network Executive Agency pursuant to Council Regulation (EC) No 58/2003 (2007/60/EC)

Цим Рішенням створено Транс'європейське транспортне сітьове виконавче агентство для управління діяльністю Співтовариства у сфері транс'європейської транспортної мережі з 1 листопада 2006 р. до 31 грудня 2008 р.

Агентство відповідає за виконання завдань стосовно надання Співтовариством фінансової допомоги, зокрема підготовки, фінансування та моніторингу етапів допомоги, яка надається для проектів, що є предметом загального інтересу.

Рішення набирає чинності з 26 жовтня 2006 р.

Рішення Комісії від 15 грудня 2006 року про запровадження переглянутих екологічних критеріїв та відповідних вимог щодо оцінки та перевірки при наданні субстратам екомаркування Співтовариства (2007/64/ЄС)

Commission Decision of 15 December 2006 establishing revised ecological criteria and the related assessment and verification requirements for the award of the Community eco-label to growing media (2007/64/EC)

Цим Рішенням запроваджуються нові, переглянуті екологічні критерії, за яких субстратам, призначеним для пророщування рослин (іншим, ніж земляний ґрунт), може надаватися екомаркування Співтовариства. Такі критерії включають, зокрема, вимоги щодо інгредієнтів, характеристики, безпеки та інформації, що має надаватися стосовно таких субстратів.

Рішення набирає чинності з 15 грудня 2006 р.

Рішення Комісії від 15 грудня 2006 року про запровадження стандартних заходів Комісії щодо безпеки та аварійних ситуацій, а також про внесення змін до її Регламенту стосовно можливих операційних процедур управління кризовими ситуаціями (2007/65/ЄС)

Commission Decision of 15 December 2006 establishing the Commission's standard security measures and alert states and amending its Rules of Procedure as regards operational procedures for management of crisis situation (2007/65/EC)

Цим Рішенням запроваджуються процедури та заходи, пов'язані з певними аспектами безпеки під час кризових ситуацій. Належне управління кризовими ситуаціями включає можливість швидкого попередження персоналу про характер загрози та вжиття запобіжних заходів.

Практика держав – членів ЄС та міжнародних організацій свідчить, що запровадження системи аварійних ситуацій є найефективнішим засобом для забезпечення відповідних і пропорційних заходів безпеки згідно з оціненим рівнем ризику.

Рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Рішення Комісії від 20 грудня 2006 року про створення наукової групи експертів з питань позначення походження, географічного позначення та гарантованої традиційної спеціалізації (2007/71/ЄС)

Commission Decision of 20 December 2006 setting up a scientific group of experts for designations of origin, geographical indications and traditional specialities guaranteed (2007/71/EC)

Це Рішення має на меті заснування наукової групи експертів з питань позначення походження, географічного позначення та гарантованої традиційної спеціалізації для того, щоб Комісія консультувалася з нею з будь-якого питання з приводу захисту географічного походження, позначення походження та гарантованої традиційної спеціалізації, що стосуються сільськогосподарської продукції та харчових продуктів¹.

---

¹ У 1992 р. в ЄС було запроваджено систему, що передбачає 3 градації для традиційних національних продуктів – “захищене позначення походження” (PDO – protected designation of origin), “захищене географічне позначення” (PGI – protected geographical indication) та

Група має складатися з висококваліфікованих експертів широкого профілю, а саме спеціалістів у галузі сільського господарства та переробної промисловості сільськогосподарської продукції, гуманітарних наук і права інтелектуальної власності.

Рішення набирає чинності з дня його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Комісії від 22 грудня 2006 року про створення експертної групи з трансферного ціноутворення (2007/75/ЄС)

Commission Decision of 22 December 2006 setting up an expert group on transfer pricing (2007/75/EC)

Згідно з цим Рішенням створюється група експертів з трансферного ціноутворення, завданнями якої є: створення платформи для обговорення експертами комерційних та національних податкових установ проблем трансферного ціноутворення; консультування Комісії з питань оподаткування трансферного ціноутворення; сприяння Комісії щодо пошуку практичних рішень, сумісних із настановами ОЕСР² з метою уніфікування процесу застосування норм трансферного ціноутворення в рамках Співтовариства.

Експертна група розпочинає свою діяльність з 1 березня 2007 р.

Рішення Комісії чинне до 31 березня 2011 р.

“гарантована традиційна спеціалізація” (TSG – traditional specialities guaranteed). Перше позначення вказує на конкретне місце вироблення продукту та визначає регіон, друге - гарантує що, принаймні одна зі стадій виробництва відбувалася у зазначеному регіоні, а третє відображає використання традиційних, вікових технологій.

² Настанови ОЕСР щодо трансферного ціноутворення для транснаціональних корпорацій і податкових органів, ухвалені у липні 1995 р. (OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational enterprises and Tax administration, adopted in July 1995).

Рішення Комісії від 2 лютого 2007 року про створення Європейської дослідницької ради (2007/134/ЄС)

Commission Decision of 2 February 2007 establishing the European Research Council (2007/134/EC)

Згідно з цим Рішенням та на виконання Рішення № 1982/2006/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 грудня 2006 року³ і Рішення Ради 2006/972/ЄС від 19 грудня 2006 року⁴ створюється Європейська дослідницька рада (ЄДР), метою якої є реалізація спеціальної програми “Ideas” (“Ідеї”). Останню спрямовано, зокрема, на підтримку певних видів дослідницької діяльності європейських вчених в усіх галузях науки і техніки за темами, обраними на їхній власний розсуд.

ЄДР створюється на період з 2 лютого 2007 р. до 31 грудня 2013 р. До її складу входять Наукова рада і спеціальна імплементаційна структура.

Рішення набирає чинності з 2 лютого 2007 р.

Регламент Ради (ЄС) № 168/2007 від 15 лютого 2007 року про створення Агентства Європейського Союзу з основоположних прав

Council Regulation (EC) No 168/2007 of 15 February 2007 establishing a European Union Agency for Fundamental Rights

Цим Регламентом створюється Агентство Європейського Союзу з основоположних прав, завданнями якого є забезпечення відповідних інституцій, органів, установ та агентств Співтовариства та держав-членів у ході імплементації ними права

---

³ Рішення № 1982/2006/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 грудня 2006 року стосовно сьомої рамкової програми (2007 – 2013) Європейського Співтовариства у сфері досліджень, технологічного розвитку та демонстраційної діяльності (Decision No 1982/2006/EC of the European Parliament and the Council of 18 December 2006 concerning the seventh framework programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007 – 2013)).

⁴ Рішення Ради 2006/972/ЄС від 19 грудня 2006 року стосовно спеціальної програми “Ідеї”, яка імплементує сьому рамкову програму (2007 – 2013) Європейського Співтовариства у сфері досліджень, технологічного розвитку та демонстраційної діяльності (Council Decision 2006/972/EC of 19 December 2006 concerning the Specific Programme ‘Ideas’ implementing the seventh framework programme (2007-2013) of the European Community for research, technological development and demonstration activities (OJ L 400, 30.12.2006, p. 243)).

Співтовариства необхідною експертною підтримкою у питаннях, що стосуються основоположних прав. Така підтримка має сприяти вихованню всебічної поваги до основоположних прав під час вживання заходів або розробки напрямів діяльності у певних сферах компетенції зазначених інституцій.

Цей Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Агентство має розпочати діяльність не пізніше 1 березня 2007 р. – дати вступу в дію цього Регламенту.

Регламент Ради (ЄВРАТОМ) № 300/2007 від 19 лютого 2007 року про запровадження Інструменту співпраці у сфері ядерної безпеки

Council Regulation (EURATOM) No 300/2007 of 19 February 2007 establishing an Instrument for Nuclear Safety Cooperation

Цей Регламент є додатковим інструментом, що спрямований на підтримку сприяння високому рівню ядерної безпеки, радіаційного захисту та застосування дієвих та ефективних заходів безпеки радіаційних матеріалів у третіх країнах.

За його допомогою підтримуються такі заходи: сприяння формуванню культури ефективної радіаційної безпеки на всіх рівнях, сприяння створенню ефективних регулятивних структур, процедур і систем для забезпечення відповідного захисту від іонізаційного випромінювання радіоактивних матеріалів; запровадження необхідної регулятивної структури та методологій з метою імплементації положень щодо радіаційної безпеки; запровадження ефективних заходів для запобігання нещасним випадкам із радіологічними наслідками; сприяння міжнародній співпраці у сфері ядерної безпеки, включаючи виконання та моніторинг міжнародних конвенцій та договорів.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Регламент Ради (ЄС) № 219/2007 від 27 лютого 2007 року про заснування Спільного підприємства для розвитку Європейської системи управління повітряним рухом нового покоління (СЕСАР)

Council Regulation (EC) No 219/2007 of 27 February 2007 on the establishment of a Joint Undertaking to develop the new generation European air traffic management system (SESAR)

Цим Регламентом створюється Спільне підприємство для розвитку Європейської системи управління повітряним рухом нового покоління (СЕСАР). Спільне підприємство є некомерційною організацією, яка має на меті модернізацію Європейської системи управління повітряним рухом шляхом координації дій та зосередження уваги на всіх відповідних науково-дослідних і дослідно-конструкторських роботах у Співтоваристві.

Головним завданням Спільного підприємства є управління науковими дослідженнями та дослідно-конструкторськими роботами програми “СЕСАР”⁵ шляхом об’єднання фінансування державного та приватного секторів, що забезпечується їх [секторів] членами, та використання зовнішніх технічних ресурсів, зокрема через залучення досвіду Євроконтролю.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Комісії від 28 лютого 2007 року про заснування Ветеринарної бригади Співтовариства зі швидкої допомоги для сприяння Комісії у наданні підтримки державам-членам та третім країнам у ветеринарних питаннях стосовно певних хвороб тварин (2007/142/ЄС)

Commission Decision of 28 February 2007 establishing a Community Veterinary Emergency Team to assist the Commission in supporting Member States and third countries in veterinary matters relating to certain animal diseases (2007/142/EC)

Цим Рішенням створюється Ветеринарна бригада Співтовариства зі швидкої допомоги, покликана надавати

---

⁵ Програма “СЕСАР”, призначена для модернізації управління повітряним рухом в Європі, є технологічним елементом “Єдиного європейського неба”. Її метою є надання до 2020 р. Співтовариству інфраструктури високоефективного управління повітряним рухом, що уможливить безпечний та екологічно сприятливий розвиток авіатранспорту.

ветеринарну методичну допомогу у сфері контрольних заходів стосовно певних хвороб тварин. Така допомога включає, зокрема, наукову, методичну та адміністративну допомогу на місцях щодо обстеження, моніторингу, контролю та викорінення хвороб тварин.

Рішення набирає чинності з 28 лютого 2007 р.

Рішення Ради від 5 березня 2007 року про запровадження фінансового інструменту цивільного захисту (2007/162/ЄС, Євратом)

Council Decision of 5 March 2007 establishing a Civil Protection Financial Instrument (2007/162/EC, Euratom)

Враховуючи, що 31 грудня 2006 р. закінчився термін дії Рішення Ради 1999/847/ЄС від 9 грудня 1999 року про запровадження програми дій Співтовариства у сфері цивільного захисту⁶, цим Рішенням запроваджується новий фінансовий інструмент цивільного захисту (далі – Інструмент). Його метою є підтримка та доповнення зусиль держав-членів, спрямованих на захист, у першу чергу, людей, а також довкілля та майна, включаючи культурну спадщину, у разі природних та антропогенних катастроф, терористичних актів і технологічних, радіологічних або екологічних нещасних випадків, а також сприяння посиленій співпраці між державами-членами у сфері цивільного захисту.

Інструмент чинний з 1 січня 2007 р. по 31 грудня 2013 р.

Рішення Комісії від 19 березня 2007 року про створення групи координаторів для визнання професійних кваліфікацій (2007/172/ЄС)

Commission Decision of 19 March 2007 setting up the group of coordinators for the recognition of professional qualifications (2007/172/EC)

Беручи до уваги консолідовану Директиву 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 вересня 2005 року про

---

⁶ ОВ L 327, 21.12.1999, с. 53. Рішення зі змінами, внесеними Рішенням 2005/12/ЄС (ОВ L 6, 8.1.2005, с. 7).

визнання професійних кваліфікацій⁷, цим Рішенням Комісія створює групу координаторів для визнання професійних кваліфікацій (далі – Група). Метою її діяльності є спрощення чинних процедур визнання кваліфікацій, а також подальше сприяння тимчасовому наданню послуг у держав-членах, що спрямовані на забезпечення вільного пересування висококваліфікованих спеціалістів у межах ЄС.

Група розпочинає діяльність з дати опублікування цього Рішення в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Ради від 27 березня 2007 року про запровадження Європейського спільного підприємства для МТЕР⁸ та надання переваг розвитку термоядерної енергетики (2007/198/Євратом)

Council Decision of 27 March 2007 establishing the European Joint Undertaking for ITER and the Development of Fusion Energy and conferring advantages upon it (2007/198/Euratom)

Цим Рішенням створюється Європейське спільне підприємство для МТЕР та розвитку термоядерної енергетики у наступні 35 років, яке буде розташоване у Барселоні. Спільне підприємство має такі завдання: забезпечення участі Європейського Співтовариства з атомної енергії (Євратом) у проекті МТЕР та “ширшого підходу” Євратому у співпраці з Японією стосовно швидкого розвитку термоядерної енергетики як потенційно невичерпного, безпечного, сталого, відповідного екологічним вимогам і конкурентоспроможного джерела енергії, а також підготовка та координація програм діяльності щодо розробки й демонстрації термоядерних реакторів і супутніх установок.

Рішення набирає чинності з 27 березня 2007 р.

---

⁷ Directive 2005/36/EC of the European Parliament and of the Council of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications (OJ L 255 of 30.9.2005, p. 22).

⁸ Міжнародний термоядерний експериментальний реактор (МТЕР) (International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER)) є масштабним міжнародним проектом, покликаним довести науково-технічні переваги та можливості термоядерної енергетики.

III. СУДОВА ПРАКТИКА

ПРАКТИКА СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 18 січня 2007 р. у справі C-229/05 Р. “РПК [Робоча партія Курдистану] та НКК [Народний конгрес Курдистану] проти Ради Європейського Союзу”

Judgment of the Court of Justice of 18 January 2007 in Case C-229/05 P. *PKK and KNK v Council of the European Union*

На виконання Резолюції 1373(2001) Ради Безпеки ООН Рада Європейського Союзу в 2002 р. прийняла рішення про внесення РПК до списку терористичних організацій⁹, що призвело до заморожування її фондів. Внаслідок цього Осман Оджалан (Osman Ocalan) від імені РПК та Серіф Ванлі [Шеріф Ванлі] (Serif Vanly) як представник НКК подали позови щодо цього рішення до суду першої інстанції. У своєму рішенні від 15 лютого 2005 р. останній відхилив їх як неприйнятні на тій підставі, що зазначена Резолюція РБ ООН не стосувалася виключно НКК. Він також дійшов висновку, що Осман Оджалан не зміг довести, що є представником РПК, оскільки ця організація більше не існує. Незадоволені рішенням суду першої інстанції, ці особи подали апеляції до Суду Європейських Співтовариств.

Суд ЄС постановив, що, по-перше, суд першої інстанції зробив помилковий висновок про те, що РПК більше не існує як організація і, отже, О. Оджалан не може бути її представником. Оскільки правоздатності цієї організації було достатньо для того, щоб Рада Безпеки ООН внесла її до списку терористичних організацій, її також достатньо для того, щоб заперечити це рішення. Таким чином, Суд ЄС вирішив, що О. Оджалан діє від імені РПК на законних підставах і суд першої інстанції зобов'язаний розглянути позов О. Оджалана по суті.

---

⁹ Рішення Ради 2002/334/ЄС від 2 травня 2002 р. Рішенням 2002/460/ЄС від 17 червня 2002 р. зазначений список було доповнено, після чого в ньому з'явилася РПК.

По-друге, Суд ЄС погодився із відхиленням у суді першої інстанції позову Серіфа Ванли, оскільки НКК, який він представляв, перебував у такому самому становищі, як і будь-яка інша особа у Співтоваристві стосовно Резолюції РБ. Отже, він не задовольняє умовам щодо подання позову стосовно анулювання.

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 18 січня 2007 р. у справі С-313/05. “Мацей Бжезінський проти директора Митної палати м. Варшава”

Judgment of the Court of Justice of 18 January 2007 in Case C-313/05. *Maciej Brzeziński v Dyrektor Izby Celnej w Warszawie*

Мацей Бжезінський купив автомобіль марки “Гольф”, виготовлений у 1989 р. у Німеччині, який згодом привіз до Польщі. Після подання спрощеної декларації стосовно придбання цього транспортного засобу в Співтоваристві він сплатив акцизний збір у розмірі 855 злотих. Вважаючи, що розмір такого збору суперечить положенням Договору ЄС, Бжезінський вимагав відшкодувати йому сплачений акцизний збір.

Не врегулювавши це питання з митними органами, він подав позов до Воєводського адміністративного суду м. Варшава. Суд звернувся до Суду Європейських Співтовариств із питанням щодо сумісності польського акцизного збору з правом Співтовариства.

Суд ЄС зазначив, що ст. 90 Договору ЄС спрямована на забезпечення повної нейтральності внутрішнього податку стосовно конкуренції між товарами на внутрішньодержавному ринку та імпортованими.

Розглядаючи сумісність акцизного збору у світлі ст. 90 Договору ЄС, Суд Європейських Співтовариств відзначив, що необхідно порівнювати правові наслідки сплати акцизного збору за транспортні засоби, привезені з іншої держави-члена, та правові наслідки залишкового акцизного збору за уживані транспортні засоби, які перебувають на польському ринку і з яких вже було стягнуто такий збір у момент їх первинної реєстрації¹⁰.

¹⁰ Згідно з Законом Республіки Польща “Про акцизний збір”, прийнятим у 2004 р., акцизний збір сплачується лише при придбанні уживаних транспортних засобів у іншій державі-члені і не сплачується у разі придбання таких транспортних засобів, вже зареєстрованих у Польщі, оскільки

Суд встановив, що зазначений акцизний збір стягується лише один раз як з нових, так і з уживаних транспортних засобів, які підлягають реєстрації в Польщі незалежно від того, були вони виготовлені в Польщі чи ввезені з іншої держави-члена. Проте акцизний збір, що сплачується за транспортні засоби, продані більш, ніж через два роки, після дати їх виробництва, зростає з віком транспортного засобу.

Суд ЄС зазначив, що національний суд має встановити, чи такий збільшений акцизний збір стягується лише з уживаних транспортних засобів, що походять з іншої держави-члена, та чи залишається незмінною відсоткова ставка залишкового акцизного збору, включеного до вартості таких транспортних засобів, зареєстрованих у Польщі, коли вони були новими.

Відповідно Суд встановив, що законодавство Польщі щодо акцизного збору суперечить праву Співтовариства, оскільки розмір акцизу, що стягується з уживаних транспортних засобів, вік яких становить більш як два роки та які було придбано в іншій державі – члені ЄС, перевищує залишкову суму такого самого акцизу, включеного до купівельної ціни подібних транспортних засобів, вже зареєстрованих у Польщі.

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 18 січня 2007 р. у справі C-359/05. “ТОВ “Естаже” проти Головного митного управління м. Брив-ла-Гайард”

Judgment of the Court of Justice of 18 January 2007 in Case C-359/05. Estager SA v Receveur principal de la recette des douanes de Brive

Суд Європейських Співтовариств роз’яснює загальну процедуру конверсії валюти в євро, встановлену законодавством Співтовариства.

З 1 січня 2002 р. товариство “Естаже” сплачувало податок на борошно, сума якого становила 16 євро за 1 т. З огляду на

за них вже було сплачено акцизний збір під час їх первинної реєстрації. Для нових автомобілів або таких, вік яких менше двох років, відсоткова ставка акцизного збору становить 3,1% або 13,6% залежно від об’єму двигуна. Для транспортних засобів, вік яких становить понад два роки, ця відсоткова ставка різниться залежно від їх віку, досягаючи максимум 65% бази оподаткування.

Регламент Європейського Союзу¹¹ про правила конверсії валюти в євро товариство звернулося до Головного митного управління у м. Брив-ла-Гайард з клопотанням про зменшення суми податку з 16 до 15,24 євро та відшкодування частини податку, сплаченого з 1 січня 2002 р.

Оскільки клопотання було відхилено, товариство звернулося до апеляційного суду, який передав до Суду Європейських Співтовариств питання щодо тлумачення положень Регламенту з урахуванням французького законодавства та перегляду положень стосовно конверсії валюти в євро, а також підвищення податків.

У рішенні від 18 січня 2007 р. Суд ЄС постановив, що метою зазначеного Регламенту є забезпечення дії контрактів, захист усіх економічних агентів, зокрема споживачів, від коливання курсу та інших валютних ризиків.

Визначення загальних правил щодо конверсійних операцій повинно бути нейтральним як для фізичних, так і для юридичних осіб.

У жодному разі не намагаючись обмежити фінансову незалежність держав-членів, Суд ЄС зауважив, що при нарахуванні податків ці держави мають враховувати положення Регламенту. Однак, якщо конверсія валюти в євро тягне за собою збільшення суми податків, держави-члени повинні впевнитися, що інтереси економічних агентів захищені належним чином. При цьому економічним агентам слід відрізнити зростання суми податків унаслідок конверсії валюти в євро від збільшення суми податків, визначеного рішенням державних органів держав-членів.

---

¹¹ Регламент Ради (ЄС) № 1103/97 від 17 червня 1997 року про певні положення стосовно запровадження євро (ОВ 1997 L 162, с. 1) та Регламент Ради (ЄС) № 974/98 від 3 травня 1998 року про запровадження євро (ОВ 1998 L 139, с. 1) (Council Regulation (EC) No 1103/97 of 17 June 1997 on certain provisions relating to the introduction of the euro (OJ 1997 L 162, p. 1) and Council Regulation (EC) No 974/98 of 3 May 1998 on the introduction of the euro (OJ 1998 L 139, p. 1)).

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 25 січня 2007 р. у справі C-48/05. “АТ “Адам Опель” проти АТ “Аутек””

Judgment of the Court of Justice of 25 January 2007 in Case C-48/05. *Adam Opel AG v Autec AG*

На початку 2004 р. виробник автомобілів – АТ “Адам Опель”, який володіє логотипом “Опель”, зареєстрованим у Німеччині 10 квітня 1990 р. для автомобілів та іграшок, з’ясував, що АТ “Аутек” виробляє та розміщує на ринку Німеччини без його згоди масштабну модель із дистанційним керуванням “Opel Astra V8 coupé” (“Опель Астра В8 купе”), що має логотип “Опель” на решітці радіатора, як в оригінальному автомобілі.

АТ “Адам Опель” подало позов до національного суду, оскільки вважало, що використання логотипа “Опель” на зазначеній моделі виробництва “Аутеку” є порушенням його права на торговельну марку, зареєстровану для іграшок, і відтак “Аутек” не може більше використовувати цей логотип на своїй продукції.

Суд землі Нюрнберг-Фюрт (Німеччина) звернувся до Суду Європейських Співтовариств з питанням про тлумачення певних положень Першої Директиви про зближення законодавства держав-членів стосовно торговельних марок¹².

Суд ЄС зазначив, що зареєстрована торговельна марка дає її власнику виключне право, яке забороняє третій стороні, що діє без згоди володільця, використовувати у торгівлі позначку, ідентичну торговельній марці для товарів, ідентичних тим, для яких таку торговельну марку зареєстровано. Таке право дається з метою захисту особливих інтересів володільця, тобто забезпечення належного виконання торговельною маркою своїх функцій, зокрема надання споживачам гарантій щодо походження товару.

Таким чином, використання “Аутеком” логотипа “Опель”, який є ідентичним торговельній марці, зареєстрованій для іграшок, може бути заборонене, лише якщо завдає або може завдати шкоди функціонуванню торговельної марки. Відповідність таким умовам

---

¹² Перша Директива Ради 89/104/ЄЕС від 21 грудня 1988 року про зближення законодавства держав-членів стосовно торговельних марок (ОВ 1989 L 40, С. 1)(First Council Directive 89/104/EEC of 21 December 1988 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks (OJ 1989 L 40, p. 1)).

має визначатися національним судом шляхом звернення до середньостатистичного споживача іграшок у Німеччині.

Стосовно наслідків того, що, по-перше, логотип “Опель” [крім іграшок] також зареєстровано для автомобілів та, по-друге, ця марка здобула у Німеччині репутацію виробника саме цього виду товарів, Суд ЄС зазначив, що володілець торговельної марки має право перешкоджати використанню [його логотипа], яке безпідставно створює несправедливу перевагу або завдає шкоди самотності чи репутації торговельної марки як зареєстрованої для автомобілів.

Зрештою, Суд ЄС зазначив, що нанесення на масштабні моделі автомобілів цієї марки позначки, ідентичної торговельній марці, є елементом добросовісного відтворення та розміщення на ринку масштабних моделей, а не позначенням характеристик останніх.

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 25 січня 2007 р. у справі C-278/05. “Керол Мерілін Робінс та інші проти Міністра праці та пенсійного забезпечення”

Judgment of the Court of Justice of 25 January 2007 in Case C-278/05. Carol Marilyn Robins and Others v Secretary of State for Work and Pensions

К. М. Робінс та 835 інших позивачів є колишніми працівниками товариства з обмеженою відповідальністю “ASW”, яке в квітні 2003 р. збанкрутувало. Всі вони були учасниками пенсійних схем, що фінансувалися за рахунок цієї компанії та дію яких у липні 2002 р. припинили, оскільки, за страховими оцінками, було виявлено недостатність активів для надання допомоги всім учасникам. У зв’язку з цим допомогу особам, які не є пенсіонерами, зменшили. Зрештою, працівники отримали лише 20 – 49% допомоги, на яку мали право розраховувати.

Працівники “ASW”, подавши скаргу про те, що законодавство Сполученого Королівства не забезпечило їх рівнем захисту, передбаченим Директивою про захист працівників у разі неплатоспроможності їхнього роботодавця¹³, порушили справу

¹³ Директива Ради 80/987/ЄЕС від 20 жовтня 1980 року про зближення законів держав-членів стосовно захисту працівників у разі неплатоспроможності їхнього роботодавця (ОВ 1980 L 283, с.

проти Уряду Сполученого Королівства про компенсацію завданих збитків.

Розглянувши справу, Високий суд передав до Суду Європейських Співтовариств три питання для винесення преюдиційного рішення, а саме: (i) чи повинні держави-члени фінансувати виплату пенсій за віком та в якому обов'язі? (ii) чи відповідає законодавство Сполученого Королівства зазначеній Директиві? (iii) яку відповідальність несуть держави-члени у разі неправильного впровадження її положень?

Суд ЄС дійшов висновку, що ця Директива не зобов'язує держави-члени фінансувати виплату пенсій за віком. Директива залишає їм певну свободу дій щодо вжиття заходів для забезпечення захисту працівників. Тому держава-член може покласти на роботодавців обов'язок забезпечити або передбачити створення гарантійного фонду, для якого визначить детальні правила фінансування.

Крім того, Суд вказав, що Директива не може тлумачитись як така, що вимагає повного гарантування даних прав. Вона надає державам-членам значну свободу дій стосовно рівня захисту, що не передбачає повного гарантування.

Однак Суд встановив, що система захисту Сполученого Королівства не відповідає законодавству Співтовариства, оскільки позивачі у цій справі мали право лише на 20 – 49% очікуваної допомоги, що не може розглядатися як “захист” у значенні зазначеної Директиви.

Суд зазначив, що, враховуючи положення Директиви та значну свободу дій, яку вона дає державам-членам, відповідальність держави-члена за неправильне впровадження положень цієї Директиви зумовлена виявленням очевидного та серйозного недотримання нею обмежень щодо свободи дій.

---

23) (Council Directive 80/987/EEC of 20 October 1980 on the approximation of the laws of the Member States relating to the protection of employees in the event of the insolvency of their employer (OJ 1980 L 283, p. 23)). Згідно з цією Директивою держави-члени мають забезпечити вжиття необхідних заходів для захисту інтересів працівників і колишніх працівників у разі неплатоспроможності роботодавця стосовно прав на отримання пенсій за віком відповідно до додаткових схем професійних пенсій.

Для того, щоб визначити, чи були дотримані зазначені вище умови, національний суд повинен врахувати всі фактори, які характеризують дану ситуацію. У цій справі до таких факторів належать брак чіткості та точності положень цієї Директиви стосовно необхідного рівня захисту та Звіт Комісії 1995 року щодо впровадження цих положень державами-членами, в якому Комісія дійшла висновку, що “вищезазначені правила [прийняті Сполученим Королівством] задовольняють вимогам [цієї Директиви]”, що могло б зміцнити позицію Сполученого Королівства стосовно імплементації положень вказаної Директиви у внутрішньодержавне право.

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 25 січня 2007 р. у справах С-403/04 Р та С-405/04 Р, С-407/04 Р, С-411/04 Р. “Сумітомо Метал Індастріс Лтд., Ніппон Стіл Корп., Делмайн СпА, Зальцгіттер Маннесманн ГмбХ проти Комісії Європейських Співтовариств”

Judgments of the Court of Justice of 25 January 2007 in Cases C-403/04 P and 405/04 P, 407/04 P, 411/04 P. *Sumitomo Metal Industries Ltd, Nippon Steel Corp., Dalmine SpA, Salzgitter Mannesmann GmbH v Commission of the European Communities*

Рішення стосується питання порушення законодавства ЄС про конкуренцію.

Вісім підприємств (чотири японських та чотири європейських) створили картель виробників суцільнотягнутих сталевих труб, що використовуються у нафтогазовій промисловості. Вони уклали угоду, предметом якої було дотримання правил конкуренції на власних внутрішніх ринках. Згідно з цією угодою кожне підприємство зобов’язалося не продавати труби певного стандарту на внутрішньому ринку іншої Сторони угоди.

У своєму рішенні від 8 грудня 1999 р.¹⁴ Європейська Комісія наклала на зазначені підприємства штрафи на загальну суму 99 млн. євро за порушення законодавства ЄС про конкуренцію. Комісія встановила, що положення, які закріплювали принцип

---

¹⁴ Рішення Комісії 2003/382/ЄС стосовно провадження за ст. 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства (справа IV-E-1/35.860-B суцільнотягнуті сталеві труби) (Commission Decision 2003/382/EC relating to a proceeding under Article 81 of the EC Treaty (Case IV-E-1/35.860-B seamless steel tubes)).

дотримання правил на внутрішніх ринках, практично виконані, внаслідок чого угода мала антиконкурентні наслідки для спільного ринку.

Сім із восьми підприємств картелю оскаржили це рішення. У своєму рішенні від 8 липня 2004 р. суд першої інстанції в цілому підтвердив рішення Комісії, однак зауважив, що остання не навела доказів щодо постійності порушення. Чотири з восьми підприємств подали апеляцію до Суду ЄС, вимагаючи не брати до уваги рішення суду першої інстанції і як альтернативний варіант анулювати або зменшити розмір накладених на них штрафів.

У результаті Суд ЄС по суті підтвердив рішення суду першої інстанції.

Стосовно доказу існування порушення суд першої інстанції не помилився у виборі законодавства, дійшовши висновку про існування картелю, учасники якого розділили внутрішні ринки, що значною мірою вплинуло на торгівлю між державами-членами. Крім того, суд першої інстанції спирався на подібну судову практику, за якою у цій справі для застосування законодавства ЄС про конкуренцію немає необхідності доводити фактичну наявність шкоди, завданої торгівлі в межах Співтовариства¹⁵, адже достатньо довести, що угода може потенційно завдати шкоди.

Що стосується нарахування штрафів, Суд ЄС підтвердив, що суд першої інстанції вчинив правильно, прийнявши підхід Комісії, сумісний із Настановами¹⁶.

Отже, Суд ЄС відхилив апеляції та підтвердив рішення суду першої інстанції, яким було накладено штрафи на картель виробників сталевих труб.

---

¹⁵ У ст. 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства як несумісне зі спільним ринком забороняється таке: всі угоди між підприємствами, рішення асоціацій підприємств та узгоджена практика, що можуть вплинути на торгівлю між державами-членами та що мають своєю метою чи наслідком запобігання, обмеження або спотворення конкуренції в межах спільного ринку.

¹⁶ Повідомлення Комісії – Настанови щодо методу визначення штрафів, накладених згідно зі ст. 15(2) Регламенту № 17 та ст. 65(5) Договору про заснування Європейського об'єднання вугілля та сталі (98/C/03) (Commission Notice – Guidelines on the method of setting fines imposed pursuant to Article 15(2) of Regulation No 17 and Article 65(5) of the ECSC Treaty (98/C/03)).

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 8 лютого 2006 р. у справі С-3/06 Р. “Група “Данон” проти Комісії Європейських Співтовариств”

Judgment of the Court of Justice of 8 February 2007 in Case C-3/06 P. *Groupe Danone v Commission of the European Communities*

5 грудня 2001 р. Комісія Європейських Співтовариств прийняла рішення вважати товариства “Інтербру”, “Данон” та “Алкен-Маес”, останнє з яких розглядається як дочірня компанія “Данон”, учасниками картелю з продажу пива у Бельгії. У цьому контексті товариство “Данон” є відповідальним за свою участь і участь товариства “Алкен-Маес” у зазначеному картелі та порушення права Співтовариства про конкуренцію і має бути оштрафоване на 44,043 млн. євро.

Товариство “Данон” звернулося до суду першої інстанції щодо анулювання рішення Комісії або як альтернативний варіант зменшення штрафу.

Рішенням від 25 жовтня 2005 р. суд першої інстанції в цілому підтримав рішення Комісії, але зменшив штраф з 44,043 млн. євро до 42,4125.

Тоді товариство “Данон” подало апеляцію до Суду Європейських Співтовариств з метою часткового перегляду рішення суду першої інстанції і зменшення штрафу. Ним, зокрема, було заявлено, що суд першої інстанції визнав повторне порушення обтяжуючою обставиною безпідставно з огляду на право Співтовариства.

Розглянувши обставини справи, Суд ЄС відхилив апеляцію товариства “Данон” та встановив, що Комісія може накладати штрафи на підприємства, які порушили право Співтовариства про конкуренцію, перш за все, з огляду на Регламент № 17¹⁷, який і є відповідною правовою підставою.

Що стосується тяжкості порушення, Суд ЄС вважає, що встановлення її ступеня повністю належить до компетенції Комісії.

---

¹⁷ Regulation № 17 of 6 February 1962: First Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty (OJ, English Special Edition 1959-62, p. 87) (Регламент № 17 від 6 лютого 1962 року: Перший Регламент, що імплементує статті 85 та 86 Договору ЄС (ОВ, спеціальне видання англійською, 1959-62, с. 87)).

Більше того, до факторів, які мають братися до уваги при визначенні ступеня тяжкості порушення і встановленні розміру штрафу, належить і будь-яке повторне порушення.

Таким чином, Суд ЄС підтримав рішення суду першої інстанції у частині визнання у цьому випадку такого порушення обтяжуючою обставиною.

Суд ЄС також визнає метод обрахунку штрафу, застосований судом першої інстанції, правомірним, у зв'язку з чим його сума – 42,4125 млн. євро – залишається незмінною.

Рішення Суду Європейських Співтовариств від 15 лютого 2007 р. у справі C-292/05. “Іріні Лечуріту та інші проти Федеративної Республіки Німеччина”

Judgment of the Court of Justice of 15 February 2007 in Case C-292/05. Irimi Lechouritou and Others v. Federal Republic of Germany

Рішення Суду ЄС стосується питання виплати компенсації жертвам дій, вчинених збройними силами Німеччини під час Другої світової війни.

У 1995 р. Іріні Лечуріту та інші нащадки жертв масового вбивства 13 грудня 1943 р. солдатами збройних сил Німеччини мирних жителів м. Калавріта (Греція) подали позови до грецького суду щодо компенсації Німеччиною матеріальних та нематеріальних збитків, завданих їм через дії, вчинені збройними силами Німеччини.

Грецький суд відмовив позивачам у розгляді цього питання на підставі відсутності юрисдикції щодо розгляду справи, в якій відповідач є суверенною державою, наділеною імунітетом. Позивачі спиралися на положення Брюссельської конвенції про юрисдикцію та виконання судових рішень з цивільних та комерційних питань¹, яке, на їхню думку, передбачає виняток стосовно імунітету держав щодо дій, вчинених у ході військового конфлікту і внаслідок яких постраждали особи, що не брали участь у бойових діях.

---

¹ Конвенція від 27 вересня 1968 року (ОВ 1978 L 304, с. 36) (Convention of 27 September 1968 (OJ 1978 L 304, p. 36)).

Суд ЄС вважає, що попри поширення Брюссельської конвенції на цивільні та комерційні питання певні правовідносини та відповідно юрисдикційні рішення виключаються з цього переліку питань через характер правовідносин між сторонами або предметний зміст справи.

У справі, що розглядається, органом державної влади були вчинені дії у рамках її застосування до приватної особи, тому такі правовідносини не підпадають під дію Брюссельської конвенції.

Таким чином, Суд ЄС дійшов висновку, що дії збройних сил були безпосереднім проявом державного суверенітету, і справа щодо компенсації втрат та шкоди, завданих такими діями, не належить до сфери дії Брюссельської конвенції.

ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ІНТЕРСПЛАВ” проти України” від 9 січня 2007 р. (заява № 803/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF INTERSPLAV v. UKRAINE of 9 January 2007 (Application no. 803/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

Заявником у справі є спільне українсько-іспанське підприємство (СП) “Інтерсплав” (далі – заявник), засноване в м. Свердловськ Луганської області.

Заявник виготовляє сплави металів, переробляючи металобрухт, закуплений в Україні, сплачуючи при цьому 20 % податку на додану вартість (ПДВ). Більшість продукції експортується, отже, заявник має право на відшкодування “експортного” ПДВ.

З квітня 1998 р. виплати відшкодування ПДВ заявникові систематично затримувалися через відмову Державної податкової інспекції (ДПІ) у м. Свердловськ надати дозвіл на відшкодування “експортного” ПДВ та відповідної компенсації.

За період 1998 – 2003 рр. заявник порушив понад 140 проваджень, вимагаючи відшкодування “експортного” ПДВ та затверджених сум компенсації.

24 травня 2004 р. Господарський суд Луганської області ухвалив рішення на користь заявника і зобов’язав відповідачів виконати оскаржені рішення.

За станом на 18 червня 2004 р. заявник стверджував, що сума державного боргу перед СП “Інтерсплав” становила 26,363,200 грн.

(близько 4,119,250 євро), та скаржився на те, що безпідставна відмова держави підтвердити право СП на відшкодування “експортного” ПДВ є порушенням його права як юридичної особи мирно володіти своїм майном, що, в свою чергу, є порушенням ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції.

Рішення суду

Враховуючи ст. 41 Конвенції¹⁸, Суд одностайно визнав порушення положень ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції та зобов’язав Україну відшкодувати заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту судових виплат, що належать йому згідно з рішеннями національних судів, 25 тис. євро за матеріальний збиток та 560 євро на оплату інших збитків, яких зазнав заявник.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГАЛІМУЛЛІН¹⁹ ТА ІНШІ проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 7516/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GALIMULLIN AND OTHERS v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 7516/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

У різні дати заявники Марат Мансурович Галімуллін, Віктор Борисович Картанов, Павло Сергійович Павлов та Ольга Іванівна Солонська порушили провадження у Краснолуцькому міському суді Луганської області проти Державного відкритого акціонерного

---

¹⁸ “Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд у разі необхідності надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію”.

¹⁹ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

товариства (ДВАТ) “Шахта “Міусінська” державного підприємства (ДП) “Донбасантрацит” щодо заборгованості із заробітної плати та інших виплат.

27 серпня 2001 р. Краснолуцький суд присудив О. Солонській 1,139.38 грн., 31 жовтня 2001 р. В. Картанову – 2,415.99 грн., 26 листопада 2002 р. П. Павлову – 4,558.18 грн. та 4 серпня 2003 р. М. Галімулліну – 4,154.87 грн.

Рішення були остаточними, і справу передали до Відділу Державної виконавчої служби Краснолуцького міського управління юстиції.

Рішення, ухвалені на користь М. Галімулліна, В. Картанова та П. Павлова, були виконані 29 серпня 2005 р., а ухвалене на користь О. Солонської – 1 листопада 2004 р.

Відповідно заявники подали заяву до Європейського суду зі скаргою на дії державних органів, які не виконали рішення суду на їх користь у розумний строк.

Рішення суду

Суд одностайно визнав заяву прийнятною та постановив, що мало місце порушення ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов’язав Україну виплатити заявникам впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного такі суми: М. Галімулліну та П. Павлову – по 540 євро, В. Картанову – 1,420 євро, О. Солонській – 815 євро.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “РАКІТІН проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 7675/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF RAKITIN v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 7675/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

8 квітня 2003 р. Крюківський районний суд м. Кременчук постановив виплатити Ракітіну Борису Борисовичу 113,984.80 грн. переплаченого ним податку. Кременчуцька об'єднана державна податкова інспекція відмовилася виплатити вказану суму, мотивуючи це тим, що виплату має здійснити Державне казначейство України. Виконавча служба звернулася до районного суду за роз'ясненням, яким чином має бути виконане його рішення.

29 грудня 2003 р. районний суд постановив, що зазначена сума має бути виплачена позивачеві безпосередньо з державного бюджету та зобов'язав Кременчуцьке відділення Державного казначейства України здійснити цю виплату.

На запит казначейства 20 травня 2004 р. районний суд дав нове роз'яснення стосовно виконання рішення від 8 квітня 2003 р. Зокрема, він постановив, що виплата має бути здійснена з банківського рахунка податкової інспекції.

16 березня 2005 р. податкова інспекція поінформувала виконавчу службу, що суму у розмірі переплаченого заявником податку переведено до державного бюджету, та надала реквізити відповідного рахунка казначейства. На запит виконавчої служби 8 серпня 2005 р. районний суд вніс зміни до свого роз'яснення від 20 травня 2004 р. та підтвердив, що виконавча служба має отримати належну заявникові суму з рахунка казначейства.

Рішення від 8 квітня 2003 р. було виконане в повному обсязі лише 21 червня 2006 р. Відповідно Ракітін подав заяву зі скаргою

на дії державних органів, які не виконали рішення від 8 квітня 2003 р. у розумний строк.

Рішення суду

У результаті Європейський суд одностайно зобов'язав Україну виплатити заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 600 євро за відшкодування витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАС проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 11931/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MAS v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 11931/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

30 жовтня 1998 р. та 27 вересня 1999 р. Микитівський районний суд м. Горлівка постановив державному підприємству (ДП) “Горліврозвідка” сплатити заявникові Масу Вадиму Михайловичу (далі – заявник) 4,298.97 грн. і 3,939.61 грн. – на відшкодування заборгованості із заробітної плати та інших витрат відповідно.

17 травня 2002 р. Відділ Державної виконавчої служби Микитівського районного управління юстиції м. Горлівка повідомив заявникові, що зазначені суми не можуть бути виплачені через відсутність фінансування ДП, а майно останнього, за Законом України “Про введення мораторію на примусову реалізацію майна” 2001 р., не підлягає арешту. Рішення вказаного суду від 30 жовтня 1998 р. мало бути виконано у примусовому порядку у формі

виплати суми частинами за умови внесення останнього платежу 7 березня 2003 р.

30 листопада 2004 р. згідно з рішенням суду від 27 вересня 1999 р. заявник отримав 1,919.03 грн. Решту суми досі не виплачено.

Заявник подав заяву до Європейського суду зі скаргою про порушення статей 6 (1) та 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу 1 до неї.

Рішення суду

Суд одностайно визнав скаргу заявника прийнятною і зобов'язав Україну виплатити йому впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного решту призначеної суми, а також 2,600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАЗУРЕНКО проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 14809/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MAZURENKO v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 14809/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

Заявником у справі є Мазуренко Олег Леонідович (далі – заявник), який мешкає у смт. Козельщина Полтавської області.

15 вересня 1998 р. проти заявника було порушено кримінальну справу за підозрою у корупції та скоєнні крадіжки, а 24 вересня цього ж року його затримали, а 8 грудня 1998 р. – звільнили під підписку про невиїзд.

11 грудня 2003 р. його було засуджено до 3 років ув'язнення за спробу пограбування. 27 січня 2005 р. Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу О. Мазуренка.

Згодом заявник звернувся до Європейського суду зі скаргною щодо затягування розгляду його справи у національних судах, який тривав більше 6 років.

Рішення суду

Суд одностайно визнав скаргу заявника щодо порушення положень ст. 6 (1) Конвенції прийнятною, а також погодився з приводу порушення ст. 13 зазначеної Конвенції, щодо якого буде проведено окреме розслідування.

Суд також одностайно зобов'язав Україну виплатити заявникові 800 євро компенсації за нематеріальний збиток та 300 євро як відшкодування інших витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СУХОПАР проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 16267/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SUKHOPAR v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 16267/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,

ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

У 1980 р. заявник Сухопар Микола Петрович під час роботи на державному підприємстві “Шахта “Мушкетівська” одержав серйозні тілесні ушкодження, в результаті чого став інвалідом. У зв'язку з цим він порушив судові провадження.

22 серпня 2003 р. Богодухівський міський суд зобов'язав

Державне підприємство (ДП) “Укрвуглереструктуризація” виплатити заявнику 4,418.63 грн. через професійну непрацевдатність та здійснити інші виплати. Суд також зобов’язав Богодухівський міський Фонд соціального забезпечення виплачувати заявникові щомісячну допомогу в розмірі 405.07 грн.

4 листопада 2003 р. Харківський районний апеляційний суд частково змінив рішення від 22 серпня 2003 р., присудивши виплатити заявнику 7,380.56 грн. за позовом проти підприємства, а також виплачувати йому із вказаного фонду з 1 вересня 2003 р. щомісячну допомогу у розмірі 415.64 грн.

У зв’язку з подальшою реструктуризацією ДП “Укрвуглереструктуризація” це рішення залишилося невиконаним.

Відповідно заявник подав заяву до Європейського суду зі скаргою на дії державних органів, які не виконали зазначене рішення, ухвалене на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції і ст. 1 Протоколу 1 до неї та зобов’язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борги за попередніми судовими рішеннями, 1,031.6 євро компенсації за нематеріальний збиток та відшкодування інших витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГУСЕЙНОВА проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 19175/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GUSEYNOVA v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 19175/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,

ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

У 1999 р. заявниця Гусейнова Валентина Степанівна, приватний підприємець, уклала трудовий договір із Шевченківським районним державним управлінням м. Запоріжжя. Оскільки зазначене управління не виплатило їй належної згідно з договором суми, у 2002 р. вона порушила провадження у Господарському суді Запорізької області щодо відшкодування та компенсації за затримку виплати.

15 січня 2003 р. суд присудив виплатити заявниці 16,094.52 грн.

28 травня 2003 р. та 30 грудня 2004 р. вона отримала 6 тис. та 5 тис. грн. відповідно.

Листами від 15 листопада та 6 грудня 2004 р. районне управління юстиції м. Запоріжжя повідомило заявницю про відсутність коштів на банківських рахунках боржника та неможливість відчуження його майна, оскільки боржник – державна установа.

25 серпня 2005 р. Господарський суд Запорізької області повторно зобов'язав виконавчу службу виконати судові рішення від 15 січня 2003 р. на користь заявниці, але ця служба відмовилася його виконати через відсутність юрисдикції.

Рішення на користь заявниці залишилося частково невиконаним.

Відповідно В. Гусейнова подала заяву до Європейського суду зі скаргою на дії державних органів, які не виконали у розумний строк рішення від 15 січня 2003 р., ухвалене на її користь.

Рішення суду

Суд однострійно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борг за рішенням національного суду, 1,050 євро компенсації за нематеріальний збиток та відшкодувати інші витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КОЛОСАЙ проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 25452/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOLOSAY v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 25452/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,

ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

20 березня 2003 р. Новокаховський міський суд Херсонської області у своєму рішенні зобов’язав ВАТ “Південелектромаш” виплатити Колосай Миколі Івановичу, колишньому працівникові зазначеного ВАТ, заборгованість із заробітної плати у сумі 4,827 грн. Це рішення було остаточним, і судовий припис про його виконання передали виконавчій службі.

23 січня та 10 лютого 2004 р. вказана служба постановила накладити арешт на рахунки зазначеного товариства.

Однак 27 лютого 2004 р. Господарський суд Херсонської області на підставі заяви довіреної особи скасував зазначені вище рішення, оскільки Законом України “Про банкрутство” передбачене обов’язкове припинення виконання судового рішення до вирішення справи про банкрутство.

Отже, рішення на користь заявника залишилося невиконаним.

Відповідно він подав заяву до Європейського суду зі скаргою на дії державних органів, які не виконали ухвалене національним судом на його користь рішення від 20 березня 2003 р.

Рішення суду

Суд одностайно визнав заяву прийнятною та постановив, що було порушення ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов’язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох

місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного визначену судом заборгованість із заробітної плати, 1,304.3 євро компенсації за нематеріальний збиток та відшкодування інших витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПЕТРОВА проти України” від 11 січня 2007 р. (заява № 33635/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PETROVA v. UKRAINE of 11 January 2007 (Application no. 33635/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

Заявницею у справі є Петрова Галина Василівна (далі – заявниця), колишня працівниця відкритого акціонерного товариства (ВАТ) “Чугуївська паливна апаратура”, 32,67 % акціонерного капіталу якого належить державі.

12 червня 2002 р. Чугуївський місцевий суд постановив, щоб ВАТ виплатило заявниці заробітну плату, допомогу на соціальне страхування та аліменти частинами, але внаслідок дії Закону України “Про введення мораторію на примусову реалізацію майна” 2001 р. виконання цього рішення було припинено.

За обставинами, що виникли з липня 2002 р. до лютого 2004 р., Господарський суд Харківської області ініціював провадження проти ВАТ щодо його банкрутства та наклав судову заборону на подальше погашення боргу.

25 листопада 2002 р. Чугуївський місцевий суд Харківської області постановив, що ВАТ має сплатити заявниці 1,939 грн. (377,46 євро) як відшкодування заборгованості із заробітної плати. Це рішення стало остаточним, а 9 січня 2003 р. припис щодо його виконання було передано до Відділу Державної виконавчої служби Чугуївського міського управління юстиції.

10 липня 2006 р. присуджену суму заявниці виплатили в повному обсязі.

Вона звернулася до Європейського суду зі скаргою про порушення її права на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку, вимагаючи відшкодувати їй нематеріальний збиток у розмірі 7 тис. грн. (1,155 євро).

Рішення суду

Європейський суд визнав відповідну скаргу прийнятною, як і порушення положень ст. 6 (1) Конвенції.

Суд також зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 16 євро як відшкодування інших витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СІЛКА проти України” від 18 січня 2007 р. (заява № 3624/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SILKA v. UKRAINE of 18 January 2007 (Application no. 3624/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

17 жовтня 2002 р. Новокаховський міський суд Херсонської області ухвалив два рішення, в яких постановив ВАТ “Південелектромаш” виплатити заявниці Сілці Тамарі Андріївні, колишній співробітниці зазначеного товариства, заборгованість із належної їй заробітної плати у сумі 1,316.00 грн. та у сумі 1,327.00 грн. такої заборгованості її покійному чоловіку. Рішення були остаточними, і справи передали до Відділу Державної виконавчої служби Новокаховського міського управління юстиції.

Обидва рішення досі лишаються невиконаними

Відповідно заявниця подала заяву до Європейського суду зі скаргою на дії державних органів, які не виконали рішення національного суду від 17 жовтня 2002 р.

Рішення суду

Суд визнав заяву прийнятною та одностайно постановив, що було порушення ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного згадану заборгованість та 1,600 євро компенсації за нематеріальний збиток та відшкодування інших витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ХУРКУНОВ проти України” від 18 січня 2007 р. (заява № 5079/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KHURKUNOV v. UKRAINE of 18 January 2007 (Application no. 5079/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 17 “Заборона зловживання правами”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

У 1998-му, 2000-му та 2001 рр. заявник – Хуркунов Володимир Іванович (далі – заявник) – порушив три окремих провадження у Жовтоводському міському суді (далі – міський суд) проти ВАТ “Електрон-Газ” (далі - “ЕГ”), 99,9% акціонерного капіталу якого належить державі. Він вимагав відшкодування заборгованості із заробітної плати. У рішеннях від 12 січня 1999 р., 9 червня 2000 р. та 21 лютого 2001 р. міський суд присудив

виплатити заявнику загалом 8,634.89 грн. (1,243.22 євро) як відшкодування заборгованості із заробітної плати та інших витрат.

7 березня 2003 р. Господарський суд Дніпропетровської області ініціював провадження проти “ЕГ” щодо його банкрутства, яке триває до цього часу.

22 вересня 2003 р., розглядаючи справу про банкрутство проти “ЕГ” і дотримуючись ст. 86 Господарського процесуального кодексу України та статей 14 і 15 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, Господарський суд Дніпропетровської області постановив включити рішення міського суду, ухвалені на користь заявника, а також його додаткову скаргу щодо виплати 4,332.05 грн. (623,72 євро) – суми, яку “ЕГ” визнало заборгованістю заявникові із заробітної плати за період 2000 – 2002 рр., - до переліку скарг кредиторів “ЕГ”.

У серпні 2005 р. три рішення міського суду було виконано у повному обсязі.

7 квітня 2006 р. заявник порушив у міському суді нове провадження проти “ЕГ”, вимагаючи виплатити йому зазначену вище компенсацію у розмірі 4,332.05 грн. 5 червня 2006 р. цей суд частково задовольнив його скаргу та зобов’язав відповідача виплатити заявникові 3,829.94 грн. (592 євро) як відшкодування заборгованості із заробітної плати та 500 грн. компенсації за нематеріальний збиток. Це рішення не було оскаржене та стало остаточним.

Заявник поскаржився за ст. 6 (1) Конвенції стосовно невиконання національним судом своїх рішень упродовж розумного строку, за ст. 17 стосовно порушення його права мирно володіти своїм майном, а також за ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції.

Рішення суду

Суд визнав скарги щодо порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї прийнятними, відхиливши скаргу за ст. 17.

Крім того, посилаючись на ст. 41 Конвенції, Європейський суд постановив, що заявник звернувся з вимогою про надання йому справедливої сатисфакції несвоєчасно, отже, відповідну скаргу визнано неприйнятною.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КУЛІКОВ проти України” від 18 січня 2007 р. (заява № 36367/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KULIKOV v. UKRAINE of 18 January 2007 (Application no. 36367/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Куліков Микола Олександрович порушив провадження у Гірняцькому районному суді м. Макіївка проти його колишнього роботодавця – ДП “Макеїввугілля” – щодо заборгованості із зарплати та інших виплат. 24 липня 2002 р. суд постановив виплатити позивачеві 30,713.88 грн.

Виконавча служба Радянського району почала виконання рішення, однак у листопаді 2003 р. справу було передано до відділу Державної виконавчої служби Центральноміського районного управління юстиції м. Макіївка.

У 2002 – 2004 рр. позивач отримав лише 8,948.10 грн., решту належної йому суми виплачено не було.

Рішення суду

Суд одностайно постановив, що мало місце порушення ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також що немає потреби врегулювати скаргу заявника за ст. 13 Конвенції. Оскільки заявник не висунув у скарзі вимог стосовно витрат та

компенсації, суд лише зазначив, що, без сумніву, Україна ще має невиконані зобов'язання щодо виконання відповідного рішення.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛИТВИНЮК проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 9724/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LITVINYUK v. UKRAINE of 1 February 2007 (Application no. 9724/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

24 липня 1995 р. заявницю Людмилу Анатоліївну Литвинюк збив тролейбус. Вона отримала відкриту черепно-мозкову травму та струс мозку. Внаслідок цих ушкоджень заявниці було встановлено третю групу інвалідності.

У січні 1996 р. вона подала скаргу до Центрального районного суду проти Сімферопольського тролейбусного депо з вимогою відшкодувати матеріальні і нематеріальні збитки, а також компенсацію за медикаменти, додаткове харчування, санаторне лікування, транспортні витрати та втрату заробітку.

1 серпня 1997 р. Центральний районний суд присудив виплатити заявниці 4,604.17 грн. за матеріальний збиток та 10,000 грн. – за нематеріальний.

Після розгляду справи у Верховному Суді Автономної Республіки Крим (Верховний Суд АРК) її було передано до Сімферопольського районного суду, який 9 лютого 1999 р. присудив заявниці 4,259.68 грн. компенсації за додаткове харчування та 220.62 грн. за транспортні витрати.

Потім 15 грудня 2005 р. відбулася низка розглядів цієї справи у Сімферопольському районному суді, Верховному Суді АРК, Верховному Суді України.

Рішення суду

Суд зазначив, що частина провадження, що відбувалася до 11 вересня 1997 р., ним не враховуватиметься, оскільки до того моменту Конвенція не набрала чинності для України.

Суд одностайно постановив, що мало місце порушення ст. 6 (1) Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2,400 євро компенсації за нематеріальний збиток та 100 євро понесених витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ОГУРЦОВА проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 12803/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF OGURTSOVA v. UKRAINE of 1 February 2007 (Application no. 12803/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

У 1988 р. за результатами атестації заявницю Огурцову Валентину Єгорівну було звільнено з посади в науково-дослідному інституті.

У 1988 – 1994 рр. вона почала кілька проваджень проти колишнього роботодавця та щодо ряду питань стосовно її зайнятості та звільнення. Розгляд справи В. Огурцової здійснювався українськими судами з 1994-го по 2006 р.

Звернувшись до Європейського суду з прав людини, В. Огурцова вимагала виплатити їй 55,168 євро компенсації за матеріальний й 2 млн. євро за нематеріальний збиток.

Рішення суду

Суд одноставно постановив, що мало місце порушення ст. 6 (1) Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,200 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГОЛОВКО проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 39161/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GOLOVKO v. UKRAINE of 1 February 2007 (Application no. 39161/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”.*

Обставини справи

Заявниця Головка Марія Василівна працювала у приватному підприємстві “Експромт” охоронцем. 1 листопада 1998 р. її було звільнено.

25 листопада 1999 р. вона почала провадження проти колишнього роботодавця щодо заборгованості із заробітної плати та оскарження її звільнення. Розгляд справи Головка здійснювався українськими судами з 1999-го по 2003 р.

Звернувшись до Європейського суду з прав людини, Головка вимагала виплатити їй 2,850 євро за матеріальний збиток, 16,400. євро – за нематеріальний, а також 270 євро за понесені поштові та судові витрати.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,400 євро компенсації за нематеріальний збиток і 100 євро за інші витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАКАРЕНКО проти України” від 1 лютого 2007 р. (заява № 43482/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MAKARENKO v. UKRAINE of 1 February 2007 (Application no. 43482/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

Заявники Макаренко Василь Миколайович та Макаренко Світлана Вікторівна у січні 1995 р. купили будинок у спільному сільськогосподарському підприємстві “Світанок”. У серпні 1996 р., повернувшись з відпустки вони побачили у своєму домі міліцію. Пізніше їх поінформували, що договір купівлі-продажу будинку нотаріусом було визнано недійсним. Все майно заявників перемістили на склад “Світанку”.

У березні 1997 р. заявники почали судове провадження проти нотаріуса, і 17 листопада суд скасував його акт про недійсність договору купівлі-продажу будинку.

Після ряду судових проваджень будинок, який весь цей час стояв незаселений, у червні 2002 р. повернули заявникам. У липні 2002 р. заявники подали скаргу до суду з вимогою відшкодувати їм витрати на відновлення будинку, а також компенсувати матеріальні та нематеріальні збитки.

8 червня 2004 р. Кіровоградський районний суд частково задовольнив вимоги заявників та присудив виплатити кожному з них 7,500.50 грн. (1,176.56 євро) за матеріальні збитки, 20,000 грн.

(3,137.28 євро) за нематеріальні збитки та 670 грн. (105 євро) за судові витрати. Заявники частково отримали гроші та речі, але частина рішення суду лишилася невиконаною.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити кожному заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2,400 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПОГРЕБНА проти України” від 15 лютого 2007 р. (заява № 25476/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF POGREBNA v. UKRAINE of 15 February 2007 (Application no. 25476/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

- ст. 3 “Заборона катування”,*
- ст. 5 “Право на свободу та особисту недоторканність”,*
- ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,*
- ст. 8 “Право на повагу до приватного і сімейного життя”,*
- ст. 11 “Свобода зібрань та об'єднання”,*
- ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,*
- ст. 2 “Свобода пересування” Протоколу 4.*

Обставини справи

Заявниця у справі – Погребна Любов Григорівна (далі – заявниця) – та її колишній чоловік, які є лікарями та проживають у м. Васильків Київської області, заснували кілька недержавних організацій (НДО), у тому числі “Любава” та “Родина”.

15 квітня 1999 р. проти колишнього чоловіка заявниці порушили кримінальну справу за звинуваченням у незаконному привласненні гуманітарної допомоги. Цього ж дня заявницю було

заарештовано, проведено обшук в її помешканні та конфісковано частину майна, зокрема документи НДО “Любава”.

16 квітня 1999 р. Васильківський міський суд ухвалив рішення про затримання заявниці на три дні відповідно до адміністративної процедури за перешкоджання правоохоронним органам під час проведення обшуку згідно з ордером.

19 квітня 1999 р. її було заарештовано за підозрою у скоєнні злочину. За словами заявниці, допит проводили вночі, її залякували. Також під час затримання та допиту вона стала об’єктом нелюдського та такого, що принижує людську гідність, поводження.

20 квітня 1999 р. через проблеми з психікою та загальне погіршення стану здоров’я заявницю помістили до психіатричної клініки.

23 травня 2000 р. Голова Київського обласного суду скасував рішення від 16 квітня 1999 р. та закриття справу за браком доказів адміністративного правопорушення.

У результаті заявниця звернулася до суду, вимагаючи компенсації за втрату прибутку та нематеріальний збиток, завданий незаконними рішеннями суду. Загалом, розгляд її справи у національних судових установах тривав з 2001 р. до 2006 р.

У заяві до Європейського суду з прав людини заявниця поскаржилася на порушення її права на ефективний засіб правового захисту згідно зі ст. 13 Конвенції. Крім того, вона також подала скаргу стосовно порушення положень статей 3, 5, 8, та 11 Конвенції, а також ст. 2 Протоколу 4.

При розгляді справи суд також виявив порушення ст. 6 (1) Конвенції про право на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку.

Рішення суду

Враховуючи ст. 41 Конвенції, Європейський суд визнав порушення положень статей 6 (1) та 13 Конвенції, а скарги за цими статтями прийнятними, відхиливши решту скарг.

Суд також одностайно зобов'язав Україну виконати частину рішення від 31 січня 2002 р. стосовно повернення заявниці майна, конфіскованого під час обшуку, а також виплатити їй упродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,700 євро за матеріальний збиток та відшкодування інших витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПОБІГАЙЛО проти України” від 29 березня 2007 р. (заява № 18368/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF POBEGAYLO v. UKRAINE of 29 March 2007 (Application no. 18368/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

1 травня 1998 р. заявник – Владислав Васильович Побігайло зазнав тяжких тілесних ушкоджень внаслідок дорожньої пригоди, що сталася з вини міліціонера, який проявив недбалість під час керування автомобілем. 1 січня 1999 р. Побігайло ініціював судове провадження проти головного відділу Міністерства внутрішніх справ, вимагаючи відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої внаслідок аварії. Через затягування справи він отримав компенсацію в повній мірі лише 11 лютого 2004 р. Після цього В. В. Побігайло звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішень українських судів щодо його справи, зокрема скаржився на порушення права на справедливий судовий розгляд.

Рішення суду

Суд одностайно постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 300 євро компенсації за нематеріальний збиток і 300 євро за інші витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МИХАЙЛОВ проти України” від 29 березня 2007 р. (заява № 22986/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MIKHAYLOV v. UKRAINE of 29 March 2007 (Application no. 22986/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Заявником у справі є Віктор Олександрович Михайлов (далі – заявник), який мешкає у м. Красний Луч Луганської області та є колишнім працівником концерну “Привілля” та Державного відкритого акціонерного товариства (ДВАТ) шахти ім. “Ізвестій” ДХК “Донбасантрацит”.

Починаючи з листопада 1998 р. заявник порушив кілька проваджень проти колишніх роботодавців, оскаржуючи своє звільнення та вимагаючи виплати заборгованої заробітної плати. У результаті було ухвалено ряд рішень на його користь, які не виконали.

У рішеннях від 26 жовтня 2000 р., 13 лютого 2002 р., 10 лютого та 30 липня 2003 р. суд постановив виплатити заявникові 10,466.47 грн. (2,192.83 євро). До 10 вересня 2003 р. та 27 березня 2006 р. рішення від 26 жовтня 2000 р. та 13 лютого 2002 р. були виконані в повному обсязі (заявник отримав 2,852.88 грн. (456,55 євро)). Інші рішення лишилися невиконаними.

У 2003 р. заявник порушив у Краснолуцькому міському суді Луганської області провадження проти Краснолуцького міського відділу Державної виконавчої служби України, вимагаючи виплати компенсації за невиконання рішень на його користь. 16 жовтня 2003 р. суд відхилив скаргу заявника, не встановивши факту порушення з боку виконавчої служби. 12 лютого 2004 р. Апеляційний суд Луганської області підтримав це рішення.

Заявник подав скаргу до Європейського суду в зв'язку з порушенням положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1.

Рішення суду

Суд визнав порушення положень зазначених статей та прийняв відповідні скарги заявника.

Суд одностайно зобов'язав Україну виплатити заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного заборговані суми, присуджені йому за рішеннями національних судів, а також 2,600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Заява заступника Голови Європейської Комісії щодо представництва у ній “малих” країн ЄС

Small EU states do not need full commissioners, Verheugen says (Euobserver.com, 04.01.2007)

Заступник Голови Європейської Комісії Гюнтер Фергойген у рамках далекоглядних пропозицій щодо реформування виконавчих органів ЄС поставив під сумнів необхідність для “малих” країн ЄС мати власного члена у Європейській Комісії. На його думку, ці країни можуть радше мати заступників, ніж повноправних членів, майбутньої оновленої Комісії ЄС.

“Для малих держав-членів кориснішою скоріше була б посада заступника Комісара у будь-якій важливій сфері, ніж Комісара у незначній сфері, – заявив заступник Голови. – Нам потрібна ефективна, невелика і висококваліфікована Комісія”.

Комісар заявив, що підготував пропозиції щодо поновлених дебатів стосовно можливого “відродження” відкладеної Конституції ЄС, які також передбачають підвищення ефективності роботи Комісії за рахунок зменшення її складу.

У проекті Конституції малі й великі держави-члени трактуються як рівні, що забезпечується запровадженням системи рівної ротації для обмеженої кількості місць у Комісії, що охоплює до двох третин держав – членів ЄС.

Пропозиція Г. Фергойгена щодо введення посад заступників для малих країн-членів може викликати роздратування серед таких держав, як Бельгія, Люксембург, Словаччина та Угорщина, які наполегливо боролися за внесення принципу рівної ротації до тексту Конституції ЄС.

Явна готовність Г. Фергойгена розкрити [для змін] деякі інституційні частини Конституції також свідчить про різні точки зору всередині самої Комісії. Комісар ЄС з питань довкілля Маргот Валльстрем застерігала минулої осені від зміни нашвидкуруч у тексті Конституції “виважено обговорених питань”.

За планами Г. Фергойгена, Голова Комісії має обиратися Європейським Парламентом замість обрання національними урядами, і він/вона призначає його/її власних комісарів (за Конституцією, це питання досі належить до компетенції глав держав та урядів країн-членів).

“Я вважаю очевидним, що виконавчі органи [ЄС] мають формуватися шляхом виборів, – заявив політик, посилаючись на демократичні традиції Європи. – Обраний Голова Комісії має бути достатньо розважливим, щоб забезпечити дотримання політичного і географічного балансу”.

Плани Г. Фергойгена повністю збігаються з пропозиціями, висунутими минулого року кандидатом у Президенти Франції Ніколя Саркозі, який також запропонував, щоб Голову Комісії обирали члени ЄП, даючи йому демократичний мандат формувати власну команду.

Результати дослідження Євробарометру

EU favours renewable energy for the future (Euobserver.com, 04.01.2007)

За даними Європейської Комісії, громадяни ЄС переважно схвалюють розвиток енергетики, що базується на відновлюваних ресурсах; 20% з них висловлюються за розвиток ядерної енергетики.

За результатами дослідження, проведеного Євробарометром і опублікованого 8 січня 2007 р., за два дні до публікації головного плану Комісії з енергетики, 80 % громадян ЄС підтримують використання сонячної енергії, водночас 71 % висловлюється на користь енергії вітру.

Громадяни Данії – найбільші прихильники використання енергії сонця і вітру – відповідно 95 і 93 %.

Понад 20 % електроенергії, що використовується у Данії, виробляється вітряними турбінами. Це – найвищий показник з усіх країн Європи.

70% латвійців і 63 % італійців виступають за використання енергії сонця і вітру.

Іншими популярними відновлюваними джерелами енергії є гідроенергетика та енергія океану. Використання цих джерел підтримують відповідно 65 та 60 % громадян ЄС.

Позиції громадян ЄС щодо розвитку ядерної енергетики залишаються дуже полярними, однак більшість з них виступають проти.

Так, лише 20 % громадян ЄС підтримують використання ядерної енергії, 37 % – проти і 36 % ще не визначилися.

Австрійці (80 %), греки (73 %), кіпріоти (70 %) є найбільшими противниками її використання. У цих країнах не використовуються атомні електростанції.

Шведи (41 %), словаки і литовці (по 37 %) висловлюються на користь використання ядерної енергії у своїх країнах.

Близько 70% енергії в Литві, 56 % у Словаччині та 47 % у Швеції виробляється атомними електростанціями.

Жорсткий підхід до ядерної енергетики серед європейців особливо помітний після катастрофи на Чорнобильській АЕС.

Громадяни ЄС сподіваються у майбутньому, на відміну від теперішнього часу, коли нафта і газ є двома головними джерелами енергії, на більшу диверсифікацію енергоджерел, прагнучи, щоб сонячна енергія стала головним енергоджерелом.

Громадяни 25 країн ЄС, за винятком Фінляндії, Латвії, Литви та Швеції, вимагають заміни ядерної енергії протягом найближчих 30 років на вищеназвані три джерела енергії.

Проте, незважаючи на жорстку опозицію щодо ядерної енергії, громадяни ЄС очікують збереження її частки на тому ж рівні у майбутньому.

Одним із головних рішень Європейської Комісії стосовно скорочення споживання енергії в Європі є розробка заходів із енергозбереження, що передбачають більш раціональне використання енергії у країнах ЄС.

Однак попри те, що 54% громадян ЄС вважають енергозбереження і раціональне використання енергії значущими,

лише 21% з них готові до відповідних дій, тобто зменшення її витрат на освітлення та обігрівання чи зміну приватного транспорту на громадський.

Виступ міністра юстиції Німеччини щодо боротьби з правим екстремізмом

German call for EU initiative against right-wing extremism (Euobserver.com, 09.01.2007)

Міністр юстиції Німеччини (країни, що головує в ЄС у першій половині 2007 р.) Брігітте Ципріс повідомила газеті “Більд”, що офіційні особи стурбовані зростаючим рівнем екстремізму в Європі та прогалинами в європейському праві, пов’язаними з відмінностями у законодавстві держав – членів ЄС, чим користуються злочинці. “Тому під час головування в ЄС ми негайно вдамося до нової спроби, зрештою, стандартизувати підходи до боротьби з правим екстремізмом”, – заявила вона.

Міністр додала, що Італія, котра блокувала попередні плани прийняття відповідного закону ЄС, змінила свою позицію і повідомила про підтримку зазначеної ініціативи.

Законодавчий акт ЄС щодо боротьби з расизмом та ксенофобією “застряг” у законодавчому полі з 2003 р. через заперечення Риму щодо свободи слова.

Запропонований акт передбачає, що держави – члени ЄС мають запровадити покарання за “публічне підбурювання до дискримінації, насильства чи ненависті до групи осіб чи представника такої групи за ознаками раси, кольору шкіри, релігії, соціального чи етнічного походження”.

Він також закликає до покарання за “публічне потурання злочинам геноциду, злочинам проти людства та військовим злочинам, а також їх заперечення чи непристойну байдужість до них”.

У 2005 р. політичну дискусію щодо закону було зірвано і затьмарено розбіжностями у поглядах стосовно заборони нацистських символів.

Міністр юстиції Німеччини також висловилася за покращання співробітництва між силами поліції в Європі.

Вона заявила: “Німецька влада вже має доступ до протоколів карних справ у Франції, Бельгії та Іспанії. Найближчими місяцями я працюватиму над тим, щоб це стало можливим також і в інших державах – членах ЄС”.

Рішення Європейської Комісії щодо проведення засідання Групи з нафтопостачання у зв’язку зі зривом поставок нафти до ЄС

Commission convenes the Oil Supply Group to address oil supply disruption to the EU (Europa.eu.int, 10.01.2007)

Європейська Комісія скликає засідання Групи з нафтопостачання для аналізу впливу випадків припинення поставок нафти з Росії через Білорусь та можливого вжиття заходів щодо недопущення будь-якого дефіциту нафтопродуктів. “Це неприйнятно, коли постачальники енергії чи транзитні країни не повідомляють своїм партнерам про рішення, що можуть стосуватися їхніх поставок. Ми закликали причетні сторони до швидкого та прийняттого вирішення ситуації, що склалася, та негайного відновлення нафтопостачання до Європейського Союзу. Важливо також гарантувати, що буде знайдено шляхи недопущення в подальшому подібних випадків зриву енергопоставок”, – заявив Комісар ЄС з питань енергетики Андріс Пієбалґс.

Останнім часом невирішені проблеми між Росією і Білоруссю призвели до припинення поставок сирої нафти з Росії через Білорусь нафтопроводом “Дружба”. З понеділка декілька країн – членів ЄС повідомили про повне припинення поставок, що триває і досі. Це впливає на нафтопереробку в Німеччині, Польщі, Угорщині, Словаччині та Чеській Республіці, нафтопереробні заводи яких, що отримують сирину нафту нафтопроводом “Дружба”, почали використовувати резервні запаси. Держави – члени ЄС, що потерпають від припинення поставок, заявили про наявність у них достатніх запасів на випадок надзвичайних ситуацій. Ці запаси нафтопродуктів, за законодавством ЄС, на сьогодні встановлено в

обсязі, що його вистачить більше, ніж на 120 днів, за середніх показників споживання.

Групу з нафтопостачання засновано відповідно до законодавства ЄС щодо заходів з пом'якшення наслідків проблем, пов'язаних з постачанням нафтопродуктів. Усі держави – члени ЄС мають своїх представників у цій Групі. Проведення засідання Групи викликано необхідністю консультацій стосовно забезпечення координації дій щодо нагромадження запасів та вжиття інших заходів з огляду на ситуацію, що склалася.

Незважаючи на наявність запасів нафти та координаційних механізмів гарантування безперервності поставок нафтопродуктів споживачам у ЄС, ситуація, що склалася внаслідок тривалої суперечки між Росією та Білоруссю, вважається серйозною. Комісія, як і раніше, контактує з російськими і білоруськими властями і стежить за ситуацією. Необхідність “звертатися” до резервних запасів у разі надзвичайних обставин означає чималі фінансові витрати для Союзу, що свідчить також про негативний імідж і ненадійність зазначених двох країн як його енергетичних партнерів.

Останні події знову підтверджують, що Європа має вжити дій, спрямованих на захист її зовнішньої “вразливості” стосовно імпортованих вуглеводнів і підвищення загальної безпеки енергопостачання. Це поряд з боротьбою зі зміною клімату та сприянням збільшенню робочих місць та загальному розвитку буде одним із головних завдань майбутнього Стратегічного енергетичного огляду, що визначить елементи нової європейської енергетичної політики.

Звіт Комісії щодо результатів виконання планів дій у рамках реалізації Європейської політики сусідства

Commission seeks closer ties with neighbours (Euractiv.com, 10.01.2007)

Європейську політику сусідства (ЄПС) було започатковано у 2004 р. Вона стосується сусідніх з ЄС 16 країн і територій на південь від його кордонів (Алжир, Єгипет, Йорданія, Ізраїль, Ліван, Лівія, Марокко, Сирія, Туніс, Західний берег річки Йордан та Сектор Газа) та схід (Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія,

Молдова та Україна). Її метою є створення зони процвітання та співробітництва навколо Союзу шляхом реалізації окремих планів дій сусідніх країн у рамках ЄПС без перспективи їх вступу в ЄС. Фактично ця політика часто розглядається як альтернатива розширенню, однак у ній відсутній суттєвий “стимул” для виконання болісних реформ – перспектива членства.

4 грудня 2006 р. Комісія представила результати планів дій ЄПС, започаткованих у 2005 р. (Україна, Молдова, Ізраїль, Йорданія, Палестинська Автономія, Туніс та Марокко). Звіти засвідчили успіхи у справі їх виконання, особливо в Україні, Марокко та Йорданії.

Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин і європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер наголосила: “Існують межі посилення впливу цієї політики. Ми можемо зробити більше. Ми дослухаємося до наших партнерів, і сьогодні я вношу пропозиції у відповідь на те, що вони нам говорили”.

Серед основних пропозицій Комісії слід виділити зміцнення співробітництва із сусідніми країнами:

- в економічних і торговельних питаннях та спрощенні візових процедур;
- у рамках спільної зовнішньої та безпекової політики, узгодження позицій у міжнародних організаціях та участь у агентствах ЄС;
- у таких ключових секторах, як енергетика, транспорт, охорона довкілля, міграція та охорона здоров'я.

У звіті щодо секторального розвитку ЄПС зазначається: “Співробітництво у галузі енергетики з країнами ЄПС є ключовим для енергетичної безпеки ЄС і було значно поліпшено”. ЄС також посилює співпрацю через Євросередземноморський енергетичний форум та енергетичну ініціативу для Чорноморського регіону і має розроблені угоди про тісне енергетичне співробітництво з Україною, Азербайджаном та Алжиром. 4 грудня 2006 р. ЄС підписав угоду про співробітництво у галузі енергетики з Казахстаном.

Комісія також вирішила зосередити увагу на стимулюванні реформ у сусідніх з ЄС країнах. Бюджет ЄПС на 2007 – 2013 рр. становитиме близько 12 млрд. євро. 1 млрд. євро надійде до двох нових фондів: 300 млн. – для підтримки реформ та 700 млн. – для співфінансування кредитів Європейського банку реконструкції і розвитку з надією, що держави-члени збільшать свої внески до 7 млрд. євро. Такі фонди могли б використовуватись, наприклад, для фінансування програм розвитку енергетичної інфраструктури.

Стратегія Комісії щодо ЄПС також відображає пріоритети німецького головування в ЄС, якими є енергетика та зміна клімату. Беніта Ферреро-Вальднер відзначила: “Головування Німеччини має на меті зробити ЄПС ключовим пріоритетом, це дасть нам можливість зміцнити ЄПС”. Вона також додала, що німецьке головування могло б більшою мірою сфокусуватися на східних сусідах, в той час як наступне португальське – на південних, зберігаючи, таким чином, баланс двох регіонів у рамках ЄПС.

Комісія різко відмовила Україні і Молдові у членстві в ЄС. Представник України при ЄС Роман Шпек жорстко розкритикував це рішення і заявив: “Україна не може погодитись з тим, що до неї ставляться так само, як до неєвропейських країн”.

1981-2006: 25 років європейського права в оперативному режимі. 25 років з часу відкриття законодавчої бази Співтовариства для [доступу] громадськості. Виступи на Академічній сесії. Люксембург, 23 листопада 2006 р.

1981-2006: 25 years of European law online. 25 years from the opening of community legal databases to the public. Speeches presented on the Academic session. Luxemburg, 23 November 2006 (Newsletter – 11.01.2007, Eur-lex.europa.eu)

Сучасність: доступ до права. Максиміліан Гербергер, професор юридичного факультету Саарського університету

Mr. Maximilian Herberger, Professor at the Law Faculty of the University of Saarland

<...> Існування потенційно незрозумілих обов’язкових регламентів ЄС викликає цікаве запитання щодо права ЄС: чи може незрозумілий регламент Співтовариства бути імплементований у національне законодавство таким чином, щоб його зрозуміли,

навіть якщо він вже застосовується (але, можливо, є незрозумілим), не будучи імплементованим у це законодавство?

У рекомендаціях, адресованих у 1973 р. Данії, Комісія вважає це можливим:

“Згідно зі ст. 189 Договору зазначені регламенти прямо застосовуються у державах-членах і набрали чинності для Данії з 1 січня 1973 р. Тому немає потреби імплементувати їх положення у національне законодавство. Це могло б призвести до непорозумінь щодо набрання чинності або прямого застосування регламентів Співтовариства як таких. Повторення, навіть часткове, положень будь-якого регламенту Співтовариства у національному правовому акті може бути дозволено лише при потребі зробити його зрозумілим для користувачів”²⁰.

Отже, у деяких країнах все ще докладається напрочуд багато зусиль, щоб зробити європейське законодавство зрозумілішим.

Я не утопіст і не декларую, що в сучасних умовах було б можливо всі наші закони зробити зрозумілими для “людей з вулиці”. Але чому б нам не прагнути до цього, принаймні стосовно сутності права та певних основоположних принципів? Якщо нам не вдасться дохідливо пояснити це, то ми можемо зустрітися з громадянами, які свідомо уникають спільного правового простору, який Європейський Союз намагається створити.

Зрештою, чи можемо ми сказати, що, визнавши факт існування проблеми, стали на шлях її вирішення? З огляду на серйозність ситуації цього, очевидно, буде замало. Але що ще можна зробити?

По-перше, ми ніколи не повинні забувати, що вже досягнуто Європейським Союзом у зазначеній сфері завдяки позитивним прикладам та рішенням. У цьому контексті маємо, передусім, згадати Міжінституційну угоду про спільні настанови стосовно якості проектування законодавства Співтовариства від 22 грудня 1998 р., мета якої – зробити правові інструменти останнього більш доступними та зрозумілими. Ця Угода поєднує доступність і

---

²⁰ 73/157/EEC: Commission Recommendation of 27 April 1973 to the Government of Denmark on the draft order implementing Regulation No 117/66/EEC No 1016/68, Official Journal L 182, 05/07/1973, p.27.

зрозумілість у тому контексті, який обстоюється [у цій доповіді] і має найвищим принципом таке:

“1. Законодавчі акти Співтовариства мають проектуватися ясно, просто і чітко”²¹.

Ми також маємо “вийти за рамки звичного мислення” у пошуках шляхів інформування про право.

Чому б, наприклад, не наслідувати пропозицію Мартіна Каттса стосовно того, щоб починати всі директиви з такого резюме для громадян:

“Мало хто переймається читанням директив. Однією з причин цього є їх [директив] своєрідність: вони не схожі ні на що з того, що раніше читали більшість людей. Водночас директиви мають деякі особливості, що є корисними для пересічних громадян, які можуть раптово опинитися у незвичних обставинах. Шлях до вирішення проблеми – починати всі директиви з короткого резюме ключових пунктів – “резюме для громадян””²².

Або, якщо бути ще радикальнішим, чому б не спробувати наочні форми повідомлення про право? Якщо правда, що зображення може дати більше інформації, ніж тисяча слів, то, очевидно, деякі наші труднощі є результатом мислення виключно у текстовому форматі.

<...> Не можу сказати краще, ніж у 1999 р. Йорг Беркеманн у промові “Вільне право для вільних громадян” на Восьмій конференції німецької Асоціації з комп’ютеризації судочинства. Йшлося про XVIII ст. – епоху Просвітництва та Йоганна Георга Крюніца.

На думку останнього, національні закони мають доводитися до відома широкого загалу просто, через календар. Такий щорічний поліцейський календар привернув би увагу людей до змісту як старих і чинних законів, так і нових поліцейських і національних законів і правил шляхом друкування витягів та через нагадування і коментарі, таким чином доносячи поступово зміст [законів] до читачів.

²¹ OJ C 073 of 17/03/1999, pp. 1-4.

²² <http://www.clearest.co.uk/files/ClarifyingEurolaw.pdf>.

З точки зору Й. Г. Крюніца, подібні календарі були “найефективнішим методом покращання знання права. Дорослі, діти та слуги читали тексти часто лише, аби “вбити” час, і в результаті “повністю ознайомилися з ними”. Уявіть собі картину: глава родини, тримаючи останнє видання календаря, читає нові юридичні тексти своїй родині, що зібралася, перевіряючи самого себе, чи може він пригадати, що колись знав з цього приводу”²³.

Я не можу сьогодні уявити нічого настільки ж привабливого (якщо це взагалі можливо!). Однак, що ще ми можемо зробити?

Постійно виникають труднощі, коли йдеться про наше розуміння “доступу до права”.

Рішення ЄС щодо протидії зривам нафтопоставок з Росії

The EU agrees on a joint to tackle disruptions in oil supplies from Russia (Europa.eu.int, 11.01.2007)

Європейська Комісія та Німеччина, що головує в ЄС, вдалися до спільного тиску на Росію і Білорусь щодо повного врегулювання спорів стосовно нафтопроводу “Дружба”. Водночас ЄС скликав Групу з нафтопостачання для координації дій держав-членів у відповідь на припинення поставок нафти. “Ми вітаємо інформацію про поновлення поставок нафти як ознаку прогресу, але продовжуємо закликати обидві сторони досягти негайного і цілковитого вирішення всіх проблем, що залишилися, і гарантувати надійність майбутніх поставок нафтопроводом”, – заявили Комісар ЄС з питань енергетики Андріс Пієбалґс, Держсекретар міністерства економіки та технологій ФРН Йоахім Вюрмелінґ та Виконавчий директор Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) Клод Манділь на спільній прес-конференції за підсумками засідання.

Разом з тим Комісар ЄС А. Пієбалґс запропонував, щоб “Комісія прискорила роботу щодо розробки нагальних заходів, зазначених у Стратегічному енергетичному огляді, для зміцнення безпеки нафтопостачання та солідарності держав – членів ЄС”.

---

²³ Jorg Berkemann, Freies Recht fur freie Burger! JurPC Web-Doc. 1 – 79, <http://www.jurpc.de/aufsatz/19990188.htm>.

Група з нафтопостачання провела засідання для обговорення відповіді ЄС стосовно зриву поставок сирої нафти з Росії через Білорусь нафтопроводом “Дружба”. Представники місій Росії і Білорусі при ЄС на початку засідання поінформували присутніх про останні події.

Зазначена Група висловила беззастережну підтримку попередньої заяви Комісара ЄС з питань енергетики А. Пієбалгса з настійно рекомендувала шукати негайного розв’язання “газової” суперечки.

Учасники засідання Групи з нафтопостачання також перевірили наявні стратегічні запаси у Союзі та погодили процедури їх можливого використання в окремих країнах – членах ЄС. На сьогодні цих запасів у ЄС вистачить більше, ніж на 120 днів, у разі переривання поставок нафти споживачам ЄС. Комісія забезпечує керівництво прозорою процедурою використання запасів при тісній співпраці й обміні інформацією з Міжнародним енергетичним агентством. Тісне співробітництво триватиме, включаючи у подальшому реакцію, за необхідності, на надзвичайні обставини.

Останні події підтвердили важливість енергетичного діалогу між ЄС і Росією з метою адекватної реакції на розбіжності у думках між партнерами. Вони також знову засвідчили необхідність узгодженої енергетичної політики ЄС для спільних дій Союзу та зміцнення безпеки постачання нафти ЄС. Конкретні заходи, чітко визначені у схваленому раніше Стратегічному енергетичному огляді Комісії, спричинять нові ініціативи останньої в енергетичній сфері. Йдеться про кроки, спрямовані на вдосконалення механізмів узгоджених дій для подолання проявів енергетичної кризи шляхом посилення координації дій з МЕА, подальшого тиску щодо диверсифікації енергопоставок до Союзу, а також більших зусиль стосовно зміцнення відкритості і своєчасного отримання даних про енергетичний сектор через ефективний моніторинг та схему повідомлень під контролем створеного Бюро енергетичного спостереження.

Пакет пропозицій Європейської Комісії щодо енергетики та зміни клімату

EU “energy revolution” does not convince (Euractiv.com, 15.01.2007)

Зазначений пакет складається з дев’яти пропозицій:

- загальне повідомлення під назвою “Енергетичний пакет для Європи”;
- “Дорожня карта відновлювальної енергії”;
- доповідь про розвиток виробництва відновлювальної електроенергії;
- доповідь про розвиток виробництва біопалива;
- доповідь про розвиток внутрішнього ринку газу та електроенергії;
- “Пріоритетний план взаємодії”;
- “Пояснювальна програма щодо ядерної енергетики”;
- повідомлення про “стале енерговиробництво з викопного палива”;
- пропозиція щодо майбутнього Європейського плану стратегічної енергетичної технології.

Основним елементом так званої революції, спрямованої на створення низьковуглеводневої економіки, є одностороннє зобов’язання ЄС скоротити на 20% (порівняно з 1990 р.) викиди газів, що створюють парниковий ефект.

Резолюція ЄС щодо нової двосторонньої угоди з Україною

Ukraine takes EU to task for weak words on new treaty (Euobserver.com, 22.01.2007)

Київ планує чинити тиск на Брюссель щодо включення чіткого посилення на перспективу вступу України в ЄС до тексту нової двосторонньої угоди та використання слова “асоціація” у назві цього документа у відповідь на “розмиті фрази” ЄС стосовно майбутніх відносин, що пролунали 22 січня 2007 р.

“Вони говорять, що Балкани мають європейську перспективу, і це є величезним стимулом для демократичних та економічних реформ. Чому вони цього не роблять у відносинах з Україною? Давайте будемо чесними. Давайте будемо послідовними”, – заявив з приводу зазначеного український дипломат.

“Після періоду панування комуністичної ідеології єдиною ідеологією, здатною об’єднати сьогодні українське суспільство, є інтеграція з ЄС, – додав він. – З іншого боку, ми потребуємо такого політичного стимулу через наші внутрішні причини”.

Відмова ЄС врахувати у політичній декларації про початок переговорів стосовно нової двосторонньої поглибленої угоди статтю 49 Договору ЄС, в якій йдеться, що будь-яка європейська держава, що поважає демократичні принципи ЄС, може звертатися із заявою про приєднання, викликала зауваження з боку Києва.

“Європейський Союз визнав європейські прагнення України, – йдеться в Резолюції ЄС від 22 січня 2007 р. – Нова поглиблена угода не перешкоджатиме будь-якому можливому розвитку відносин між ЄС і Україною”.

Зазначене формулювання контрастує із “сигналом”, який Брюссель подав Західнобалканським країнам. Так, того ж дня міністри закордонних справ ЄС заявили, що блок “готовий підтримати Сербію в її європейській перспективі”.

“Це та сама мова про прагнення, яку вони вели у 1998 р. За сім років відбулося багато змін, однак ЄС діє таким чином, ніби час зупинився у 1998 р., – підкреслив український представник. – Боротьба щодо цього лише починається”.

За новою угодою, яку має бути підготовлено до середини 2008 р., Брюссель створить зону вільної торгівлі з Києвом і формалізує “постреволюційну звичку” України підтримувати ЄС у реалізації безпекових та енергетичних проєктів.

Однак Київ буде також наполягати на включенні до тексту угоди посилання на статтю 49 Договору та на назві нового пакту – “Угода про асоціацію” – подібно до моделі угод, які у 90-ті роки ЄС підписав з такими країнами, як Польща і Словаччина.

Нові країни ЄС, загалом, хочуть бачити Україну у складі ЄС. Велика Британія виступає за подання позитивнішого “сигналу” Києву. Франція і Німеччина є більш обережними, тоді як багато офіційних осіб ЄС приватно заявляють, що Україна занадто велика для ЄС, щоб її “проковтнути”, принаймні протягом наступних 10 років.

Безвихідь ставить Київ на рівень країн, залучених до політики сусідства ЄС, яка має на меті створення навколо блоку кільця дружніх країн без диференціації між Україною чи Марокко та Ізраїлем стосовно термінів і перспектив їх вступу.

“Деякі можуть розцінювати цю заяву [щодо устремлінь], як сполучну ланку між політикою сусідства та приєднанням. Проте це не той випадок. Ми віримо, що Україна має європейське майбутнє, однак зараз дуже важко давати будь-які обіцянки”, – заявив британський дипломат.

Як підкреслив один із французьких дипломатів, політика сусідства залишається альтернативою вступу, незважаючи на проголошення європейських устремлінь України, і додав: “Ми хочемо зробити чітке розмежування між ними”.

На думку аналітиків Міжнародного центру політичних досліджень (м. Київ), нова поглиблена угода не стане “дорожньою картою” для підготовки до приєднання і може перетворитися на щось невизначене, подібне до чинної двосторонньої угоди, прийнятої у 1998 р.

“Якщо ЄС не готовий до подальшого розширення, формула глибокої вільної торгівлі, яка наближає економічні норми України до прийнятих в ЄС... могла б зробити Україну більш вірогідним кандидатом на членство, якщо або коли буде поновлено дебати щодо подальшого розширення ЄС”, – заявили вони.

“Центральноазіатська ініціатива” міністра закордонних справ Німеччини

Steinmeier sketches new EU policy on Central Asia (Euobserver.com, 23.01.2007)

Міністр закордонних справ Німеччини Франк-Вальтер Штайнмайер використав зустріч з членами Європейського Парламенту 23 січня 2007 р. для демонстрації нової “Центральноазіатської ініціативи”, що вперше за 50 років існування ЄС об’єднує безпекові та енергетичні інтереси останнього у регіоні.

“Я переконаний, як ніколи, що ми маємо сформулювати тут європейський інтерес, – заявив німецький політик після поїздки до регіону в кінці 2006 р. – Ми вдамося до ініціативи... якщо побачимо, що держави-члени [ЄС] готові зробити першу спробу в цьому напрямі під головуванням Німеччини”.

Франк-Вальтер Штайнмайер наголосив, що енергетичні інтереси ЄС посідають друге місце у порядку денному стосовно безпеки у Центральній Азії – регіоні, що експортує “нестабільність” і “радикальний іслам” з Афганістану і Пакистану на північ – до Таджикистану, Киргизстану, Узбекистану, Туркменістану та Казахстану.

“Ми маємо просто перевірити, чи зможемо сприяти відновленню стабільності в регіоні, – заявив Ф.-В. Штайнмайер. – Це своєрідна прогалина у нашій європейській свідомості. Що стосується нашого спільного європейського минулого, то я не бачу жодного періоду в нашій історії, коли б люди були дуже зацікавлені у цьому регіоні”.

Адміністрація найвищого дипломата ЄС Хав’ера Солани, Європейська Комісія та міністр закордонних справ Німеччини зараз готують пропозиції щодо нової політики ЄС у Центральній Азії. Пропозиції Брюсселя і Берліна має бути обговорено членами ЄС до червня 2007 р.

Попередня оцінка німецького підходу, на думку Ф.-В. Штайнмайера, передбачає, що програми обмінів у галузі освіти, культури та дослідної діяльності з п’ятьма вищезазначеними країнами “очолюватимуть список”. При цьому застосовуватимуться фінансові інструменти, подібні і водночас відмінні від тих, що

використовуються при реалізації існуючої політики сусідства ЄС, яка поширюється лише на країни, розташовані на захід від Каспійського моря.

Німецький міністр лише у загальних рисах сказав про енергетичний інтерес ЄС у Центральній Азії, наголосивши, що російська та китайська присутність у багатому на газ і нафту регіоні є однією з причин того, що ЄС “не повинен бути осторонь”. Він також додав: “Ми маємо приділити безпосередню увагу нашій взаємній залежності від викопного палива поза межами ЄС”.

ЄС зараз намагається стати посередником при будівництві нових трубопроводів до басейну Каспійського моря для транспортування газу та нафти з Казахстану, Туркменістану та Узбекистану в обхід все більш непередбачуваного російського експортного режиму. Однак це викликає критику недержавних організацій з огляду на неухагу до проблем прав людини при реалізації цього енергетичного напрямку.

Американська неурядова організація “Фрідом Хаус” минулого тижня назвала Узбекистан і Туркменістан серед “найгірших диктаторських режимів у світі”, проте Берлін все ще має військову базу в Узбекистані, а минулого року намагався послабити санкції проти цієї країни. До того ж член ЄП, німецький консерватор Даніель Каспарі закликав поновити торговельні відносини з Туркменістаном.

Рішення Європейського Парламенту щодо діяльності ЦРУ

Damning CIA report gets EU Parliament approval (EurActiv.com, 28.02.2007)

Європейський Парламент переважною більшістю голосів схвалив резолюцію, що засуджує держави – члени ЄС, які змовилися зі Сполученими Штатами стосовно 1245 авіаперельотів, здійснених Центральним розвідувальним управлінням США (ЦРУ), що дозволило примусово видати підозрюваних у тероризмі осіб країнам, де їх могли катувати.

У схваленому Європейським Парламентом 14 лютого 2007 р. звіті, що засуджує 14 країн, які дозволили США примусово вивезти

підозрюваних у тероризмі осіб, згадуються Велика Британія, Німеччина та Італія.

В остаточній версії засуджуються відсутність співпраці багатьох держав-членів, а також дії спецслужб та урядів, “які схвалили та втаємничили акти видачі”.

Далі звіт визнає “неймовірним” те, що уряди держав-членів не знали про видачу [осіб] з їхніх територій, звинувачення у чому відкидав, зокрема, уряд Великої Британії.

Європейський Парламент також закликав до проведення незалежного розслідування та висловився за закриття американської в’язниці “Гуантанамо-Бей”.

Серед підозрюваних держав-членів – Австрія, Бельгія, Велика Британія, Греція, Данія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Швеція.

Делегації членів Європейського Парламенту відвідали Польщу, Румунію, Велику Британію, США та Німеччину для проведення розслідування за скаргами щодо участі європейських країн [у незаконному переміщенні осіб].

Уряди Австрії, Італії, Польщі, Португалії та Великої Британії було піддано критиці за “небажання співпрацювати” з інспекторами.

У звіті також зазначалося, що багатьох із числа виданих осіб, підозрюваних у тероризмі, катували з метою отримання інформації. Отже, існує “велика вірогідність” того, що цю інформацію було передано урядам держав – членів ЄС, які знали, в який спосіб її отримано.

Було також підтверджено наявність спеціальних місць для таємного утримання вказаних осіб, які використовувалися під час здійснення авіаперельотів до таких країн, як Афганістан.

У звіті наведено надзвичайні випадки видачі як приклади того, що “особу, підозрювану у причетності до терористичної діяльності, незаконно вивозили, заарештовували та/чи передавали для ув’язнення властям США та/чи перевозили до іншої країни для

допитів, які у більшості випадків включали примусову ізоляцію і тортури”.

“Це звіт, який не дозволить нікому зробити вигляд, що його це не стосується. Ми маємо бути пильними, щоб те, що відбувалося протягом п’яти минулих років, ніколи не повторилося знову”, – сказав італійський соціаліст Джованні Фава, який підготував проект документа. Під час парламентських дебатів він додав, що проведене розслідування майже за рік надало багато нових доказів.

Комісар ЄС з юстиції Франко Фраттіні заявив, що Європейська Комісія “діятиме, спираючись на правду, навіть якщо це буде незручним чи неприємним”, однак закликав до поновлення євроатлантичних відносин, наголосивши, що Європа має продовжувати співпрацювати із США.

Член Європейського Парламенту Ясь Гавронські – фракція Європейська народна партія – Європейські демократи (ЄНП-ЄД) – підкреслив: “Тимчасовий комітет знайшов занадто мало доказів на підтвердження довгого переліку оцінок та припущень щодо правопорушень держав-членів, які було визнано переконливими у сьогоdnішньому звіті. Однак текст звіту містить однозначне твердження про масову участь країн Європи у безпрецедентній діяльності стосовно видачі та нелегального утримання під вартою осіб, що, на жаль, не є чесною інтерпретацією фактів. Поправки від фракції ЄНП-ЄД щодо узгодження тексту резолюції було відкинуто. Тому ми не мали альтернативи голосуванню проти звіту”.

Член ЄП від Іспанії Ігнасі Гуарданс заявив: “На кін поставлено саму довіру Союзу. Це політичне послання на адресу держав-членів стосовно того, що ми не погоджуємося з використанням від нашого імені методів брудної війни у боротьбі з тероризмом”.

Британська ліберал-демократка і член ЄП баронеса Сара Лудфорд, заступник Голови тимчасового комітету зауважила: “Вважати цей звіт антиамериканським є абсурдом”. Повторюючи коментарі американського сенатора-демократа Барака Обама, вона додала, що “Сполученим Штатам потрібно, щоб їх не боялися, а поважали. США мають демонструвати повагу до демократичних цінностей і верховенства права не лише шляхом проповідування

таких цінностей, а ЄС має бути їх головним союзником у захисті та забезпеченні [цих цінностей]”.

Член Європейського Парламенту від Німеччини Сем Оздемір заявив: “Незважаючи на зусилля деяких [осіб] у цьому будинку “заглушити” роботу стосовно спільного розслідування ЄП – ЦРУ, схвалення вказаного звіту є серйозним сигналом урядам ЄС щодо того, що вони мають припинити заплющувати очі на зловживання ЦРУ у сфері їхньої юрисдикції. Минулого року розслідування ЄП ясно продемонструвало, що ЦРУ викрадало і вивозило громадян з країн ЄС, а також підтвердило той факт, що багато урядовців ЄС і ключових офіційних осіб інституцій ЄС знали про це.

Хоча деякі держави-члени розпочали відповідним чином розслідувати цю нелегальну діяльність ЦРУ, багато урядів досі ховають голову у пісок і сподіваються, що проблема вирішиться сама собою, якщо вони її ігноруватимуть... якщо деякі країни-члени не помічають очевидних доказів порушення прав людини, виявлених у відносинах між Європейським Парламентом і ЦРУ, природно, що мають бути серйозні питання про їх поступливість щодо тих засадничих цінностей, на яких ґрунтується членство в ЄС”.

Чарльз Теннок, член Європейського Парламенту від британських консерваторів, посилаючись на той факт, що члени ЄП від лейбористів Великої Британії здебільшого проголосували проти британського союзу із США у війні з тероризмом, заявив: “Лейбористи сьогодні проголосували проти Блера, США і НАТО та на користь більшої влади ЄС у сфері безпеки та антитероризму. Я особливо засуджую вимогу британського уряду поширити консульський захист на колишніх резидентів Великої Британії, які не переймаються набуттям громадянства, а вирішили замість цього мандрувати у небезпечні частини світу. Це суперечить усім традиційним зобов’язанням та правам громадянства наших держав-членів”.

Член ЄП від Нідерландів (“Партія зелених”) та координатор фракції у комітеті Каталійн Бютенвег наголосила: “Остаточний звіт Комітету з питань діяльності ЦРУ не повинен призвести до припинення участі Парламенту у розв’язанні цієї проблеми. М’яч

зараз на боці держав-членів, однак Європейський Парламент має бути пильним і забезпечити виконання його рекомендацій”.

У тому ж ключі Європейський Парламент прийняв резолюцію, що вимагає більшої відкритості у питанні умов обміну фінансовими даними з властями США через систему SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), а також більшої участі ЄП у переговорах щодо остаточної угоди між Брюсселем і Вашингтоном стосовно реєстрації авіапасажирів.

Член ЄП від Нідерландів Софі Ін'т Вельд привітала прийняту резолюцію: “Необмежена і неконтрольована манера поведження урядів з нашим приватним життям не сприяє зміцненню нашої безпеки, натомість грубо порушує наші громадянські права. Мені цікаво, чи продовжували б люди так само лаконічно реагувати, якщо б нашою приватною інформацією володіли не американці, а Росія чи Китай”.

Незалежна правозахисна організація “Міжнародна Амністія” привітала голосування [за резолюцію], однак закликала держави-члени провести незалежні розслідування.

Дебати в ЄС щодо Агентства з основоположних прав

Fundamental Rights Agency opened amid criticism (EuActiv.com, 06.03.2007)

Агентство з основоположних прав, що фокусує свою увагу, головним чином, на расизмі та дискримінації і яке було офіційно відкрито 1 березня 2007 р. у Відні, розкритикували як “непотрібний інститут з обмеженим мандатом”.

Новостворене Агентство замінить Європейський моніторинговий центр з питань расизму та ксенофобії, продовживши його роботу. На думку Європейської Комісії, воно здійснюватиме три ключові функції: збір інформації та даних; надання порад Європейському Союзу та його державам-членам; сприяння діалогу з громадянським суспільством з метою підвищення рівня усвідомлення громадськістю основоположних прав.

Заступник Голови Комісії Ф. Фраттіні заявив: “Ми маємо сприяти забезпеченню основоположних прав, якщо прагнемо до Європи, якою всі могли б пишатися. В Європі, багатій своєю різноманітністю, люди інтегровані й живуть поруч, а гендерну, расову та інші види нерівності треба подолати”.

Однак правозахисна організація “Міжнародна Амністія” підкреслила, що расизм і дискримінація – це єдині сфери, в яких можлива ефективна діяльність Агентства. Вона охарактеризувала його як “втрачену можливість” і висловила жаль з приводу того, що Агентство буде відсторонено від усіх інших важливих європейських проблем з прав людини, таких, як антитерористична діяльність, зловживання поліції, притулок та імміграція, справедливе судочинство, насильство над жінками та торгівля людьми.

Директор європейського офісу “Міжнародної Амністії” Дік Остін сказав: “Бажання нікого не образити було таким великим, що часом виникало відчуття, що Агентство було створене не для допомоги державам-членам, а задля їх захисту”.

Агентство критикували й з приводу того, що Європа вже має такі агентства з прав людини, як Рада Європи та Європейський суд з прав людини.

Член ЄП від Великої Британії Саїд Камаль повідомив Бі-Бі-Сі: “Агентство з основоположних прав отримуватиме 30 млн. євро від платників податків і використовуватиме їх для просування “вузьковідомчого” порядку денного з незначною підзвітністю будь-кому... Відверто кажучи, ми всі можемо придумати кращі шляхи витрачання грошей платників податків. Якщо ми дійсно хочемо бачити більшу рівноправність, то ще одне дороге агентство – це не відповідь”.

Очікується, що зазначене Агентство розпочне свою діяльність до кінця 2007 р.

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 5

*За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О.Л. (керівник), Зайчук О.В., Ворошилова І.В., Мовчан Ю.В.,
Молчанова А.І., Санченко А.Є., Хмельницький М.С.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л.В.

Редактор

Кравчук М.Т.

Підписано до друку 04.04.2007.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 5,81. Обл.-вид. арк. 4,38.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.